

На основу члана III 5. а) и IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на сједници Представничког дома, одржаној 28. септембра 2005. године, те сједници Дома народа, одржаној 05. октобра 2005. године, усвојила је

ЗАКОН О СЛУЖБИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГЛАВА I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

Овим законом уређују се служба у Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Оружане снаге), састав Оружаних снага, пријем у службу, права и обавезе лица на служби у Оружаним снагама, статус лица током службе, систем класификовања људства, оцјене, унапређења, управљање евиденцијом персонала и каријером војних лица, чиновни и ознаке у Оружаним снагама, стандарди понашања и друга статусна питања лица на служби у Оружаним снагама.

Члан 2.

(Оружане снаге)

Оружане снаге подразумијевају све војне снаге у Босни и Херцеговини на начин утврђен Законом о одбрани Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број __/05), (у даљем тексту: Закон о одбрани).

Члан 3.

(Лица на служби у Оружаним снагама)

- (1) На служби у Оружаним снагама могу бити војна лица, цивилна лица и кадети. Војна лица су професионална војна лица и лица у резервном саставу док су на служби.
- (2) Професионална војна лица су:
  - a) војници,
  - b) подофицири,
  - c) официри,
  - d) генерали.
- (3) Цивилна лица на служби у Оружаним снагама су државни службеници и запосленици на која се примјењују одредбе Закона о државној служби у институцијама БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05) и Закона о раду у институцијама БиХ (“Службени гласник БиХ”, бр. 26/04, 7/05 и 48/05/).
- (4) Лица у резервном саставу су:
  - a) резервни војници,
  - b) резервни подофицири,
  - c) резервни официри,
  - d) резервни генерали.
- (5) Припадници резервног састава за вријеме вршења војне службе имају иста права и обавезе као и професионална војна лица, осим ако овим законом није другачије прописано.
- (6) Под вршењем војне службе у резервном саставу подразумијева се вријеме проведено на обуци, вјежбама и извршењу мисија.
- (7) Кадети су лица која се у стручним војним школама и академијама образују за професионалну војну службу у Оружаним снагама. Кадети имају права и обавезе које су прописане овим законом и прописима које доноси министар одбране Босне и Херцеговине (у даљем тексту: министар одбране).

Члан 4.

(Употреба језика и писма у Оружаним снагама)

Службени језици у Оружаним снагама су: српски, босански и хрватски језик, као и два писма: ћирилица и латиница.

Члан 5.

(Видови, родови и службе)

Оружане снаге се састоје из видова, родова и служби.

а) Видови су:

- 1) копнена војска,
- 2) ваздухопловство и противзрачна одбрана.

б) Родови су:

- 1) пјешадија,
- 2) артиљерија,
- 3) артиљеријско-ракетне јединице противваздушне одбране,
- 4) оклопно-механизоване јединице,
- 5) авијација,
- 6) инжињерија,
- 7) веза,
- 8) атомско-биолошко-хемијска одбрана,
- 9) електронско извиђање и противелектронска борба,
- 10) ваздушно осматрање и јављање,
- 11) војнообавјештајни.

с) Службе су:

- 1) техничка служба,
- 2) ваздухопловна техничка служба,
- 3) служба војне полиције,
- 4) саобраћајна служба,
- 5) интендантска служба,
- 6) санитетска служба,
- 7) ветеринарска служба,
- 8) грађевинска служба,
- 9) финансијска служба,
- 10) правна служба,
- 11) геодетска служба,
- 12) информатичка служба,
- 13) музичка служба,
- 14) вјерска служба.

Члан 6.

(Пукови)

(1) Пјешадијски пукови баштине идентитет и војно наслеђе јединица и конститутивних народа (Срба, Бошњака и Хрвата) из којих потичу: Војске Републике Српске (ВРС), Армије Републике Босне и Херцеговине (АРБиХ), Хрватског вијећа одбране (ХВО).

(2) Пукови и команде пукова немају оперативна нити административна овлашћења.

(3) Сваки пук има малу, неоперативну команду пука и персонал. На челу команде пука је официр Оружаних снага испод чина ОФ-5. Број додатног персонала у команди пука неће

бити већи од 10 за сваки пук. Команданти и персонал пукова су под командом команданта најближе бригаде.

- (4) Људство у командама пукова су припадници Оружаних снага и распоређени су у команде пукова, у складу са системом управљања људством.
- (5) Командама пукова административну подршку пружају команде најближих бригада.
- (6) Заступљеност пукова у парадама, свечаностима и посебним догађајима одобрава се путем ланца командовања у складу са Правилником о свечаностима.
- (7) Команде пукова могу:
  - a) управљати музејем пука,
  - b) контролисати финансијски фонд пука који се ствара из дијела новчаних средстава из буџета за одбрану, суфинансирања из донација, добровољне чланарине припадника и непрофитне активности, а што посебним прописом регулише министар одбране. Финансијски фонд пука служи за финансирање активности из члана 6. став (7) овог закона,
  - c) припремати, истраживати и његовати историју пука,
  - d) објављивати билтене пука,
  - e) чувати културно-историјско наслеђе пука,
  - f) давати упутства о одржавању посебних свечаности,
  - g) давати упутства о обичајима, одјећи и понашању пука,
  - h) водити официрске, подофицирске и војничке клубове.
- (8) Пукови могу у свом саставу имати активног, резервног или пензионисаног официра који служи као пуковник пука. Пуковник пука је искључиво почасни положај и нема оперативна нити административна овлашћења.
- (9) Министар одбране доноси прописе који додатно дефинишу организацију и одговорности пукова, укључујући именоване пуковника пукова и другог персонала у командама пукова.
- (10) Министар одбране именује пуковнике пукова, на предлог команданта пука.

Члан 7.

(Примјењивост аката)

- (1) Ако није другачије одређено овим законом, акти којима се регулише статус професионалних војних лица, лица у резервном саставу и цивилних лица у Оружаним снагама управни су акти и доносе се у складу са овим законом, Законом о одбрани, Законом о управи Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 32/02), Законом о државној служби у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 12/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04 и 48/05), Законом о раду у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 26/04, 7/05 и 48/05), другим важећим законима, као и директивама, прописима и наређењима министра одбране.
- (2) У поступку доношења аката из става (1) овог члана, ако то није законом другачије одређено, примјењују се прописи којима се уређује управни поступак.
- (3) Против коначних управних аката из става (1) овог члана може се покренути управни спор пред надлежним судом, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 8.

(Надређени и подређени)

- (1) Професионална војна лица на служби у Оружаним снагама, у складу са њиховом службом, могу бити надређена и подређена. У односу према чину и служби, она могу бити више и ниже старјешине.

(2) Надређено лице је лице које, у складу са законом, осталим прописима и надлежношћу за руковођење и командовање, руководи и командује војним командама, штабовима, јединицама и институцијама, као и органима и персоналом унутар њих.

(3) Виши старјешина је лице са вишим чином. У случају да постоје два лица са истим чином, виши старјешина је лице за чије је формацијско мјесто утврђен виши чин. У случају да постоје два лица са истим формацијским чином, виши старјешина је лице које је раније унапријеђено.

ГЛАВА II – ПРИЈЕМ У ПРОФЕСИОНАЛНУ ВОЈНУ СЛУЖБУ

Члан 9.

(Општи услови пријема)

(1) У професионалну војну службу може бити примљено лице које испуњава опште услове:

- a) да је држављанин Босне и Херцеговине,
- b) да је здравствено способно за службу у Оружаним снагама,
- c) да није осуђивано на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,
- d) да није претходно отпуштено из државне службе или правног лица због повреде службене дужности у посљедње три године,
- e) да му правоснажном пресудом није забрањено обављање одређених дјелатности, односно дужности за вријеме трајања такве забране,
- f) да се против њега не води кривични поступак за кривично дјело за које се гони по службеној дужности,
- g) да има одговарајућу стручну спрему потребну за обављање одређене дужности,
- h) да није млађе од 18 година нити старије од 27 година у вријеме пријема осим ако горња старосна граница није занемарена у складу са прописима које доноси министар одбране,
- i) да је одслужило војни рок или на други начин оспособљено за дужност на коју се прима.

(2) Осим општих услова из става (1) овог члана, министар одбране утврдиће посебне услове.

Члан 10.

(Расписивање конкурса и огласа)

- (1) Пријем лица у професионалну војну службу у Оружаним снагама врши се на основу конкурса, односно огласа, изузев кадета и стипендиста по завршеном школовању.
- (2) Пријем лица из члана 11. овог закона у резервни састав Оружаних снага врши се на основу конкурса, односно огласа.
- (3) Конкурс за Оружане снаге расписује се за одређени пук, род, односно службу, а назначавача се и конкретна јединица и локације гдје у том тренутку постоји упражњено мјесто.
- (4) У конкурсним кандидатима аплицирају преференцу за пукове, локације и јединице. Након завршетка основне војне обуке, кандидату ће се изаћи у сусрет у вези са његовом преференцом, ако је одговарајући положај у пуку по његовом избору, односно служби упражњен. Ако одговарајући положај у пуку по његовом избору, односно служби није упражњен, кандидату ће бити понуђена могућност да прихвати други положај унутар Оружаних снага. Ако кандидат одбије алтернативни положај, ослобађа се службе без икаквих даљњих обавеза. Ни од једног кандидата, по завршетку основне војне обуке, неће бити тражено да се против своје воље прикључи неком пуку, односно служби.

(5) За обављање одређених задатака и послова посебно значајних за одбрану, у професионалну војну службу може се примити лице и без расписивања конкурса, односно огласа.

(6) Послове и задатке из става (5) овог члана одређује министар одбране.

Члан 11.

(Уговори за професионална војна лица)

(1) Држављанин Босне и Херцеговине који испуњава услове из члана 9. овог закона може бити примљен у професионалну војну службу на одређене дужности и на одређено вријеме.

(2) Пријем у службу врши се на основу уговора, а служба тече од дана ступања на дужност.

(3) Лице из става (1) овог члана прима се у професионалну војну службу на основу уговора којим се утврђују: чин, војноевиденциона специјалност, пук, плата, дужност, трајање службе, обавеза служења у резервном саставу утврђена чланом 102. овог закона, те остала права и обавезе током трајања војне службе.

(4) Уговор о пријему у професионалну војну службу је на одређено вријеме, чије се трајање регулише уговором. Министар одбране потписује уговор у име Министарства одбране Босне и Херцеговине.

Члан 12.

(Уговори за специјалности у резервном саставу)

(1) Лица без претходног војног искуства, али са посебним занимањима, могу бити ангажована у резервном саставу.

(2) Лица из става (1) овог члана која испуњавају услове из члана 9. овог закона примају се у резервни састав на основу уговора.

Члан 13.

(Стручна спрема)

(1) Одговарајућа стручна спрема, у складу са чланом 9. став (1) тачка g) овог закона, је:

а) војници – средња стручна спрема III степен,

б) подофицири – средња стручна спрема IV степен, или виша стручна спрема VI степен,

с) официри – висока стручна спрема VII степен,

(2) Нострификацију и еквиваленцију стручне спреме из тач. (а), (б) и (с) става (1) овог

члана, стечене ван Босне и Херцеговине, врши надлежни орган.

Члан 14.

(Методe и начини пријема)

(1) Војник се прима у Оружане снаге у чин војника.

(2) Подофицир се прима у Оружане снаге у почетном чину подофицира по завршетку школовања у војној или цивилној школи. Изузетно, подофицир може бити примљен у службу по препоруци свог команданта, а на основу обављања војничке дужности, ако испуњава услове из члана 13. став (1), тачка б) овог закона.

(3) Официр се прима у Оружане снаге у почетном чину официра по завршетку војне академије или након стицања стручне спреме у складу са чланом 13. став (1) тачка (с) овог закона и завршетка основне официрске обуке. Изузетно, официр може бити примљен по препоруци свог команданта, а на основу обављања војничке или подофицирске дужности и

након завршетка основне официрске обуке, те уколико испуњава услове из члана 13. став (1) тачка с) овог закона.

ГЛАВА III – ПРАВА, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ЛИЦА НА СЛУЖБИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА

Члан 15.

(Дужности)

Професионално војно лице у Оружаним снагама има права и дужности да:

- a) штити суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине, у складу са Уставом Босне и Херцеговине и међународним правом,
- b) придржава се Закона о одбрани, директива, прописа и наређења министра одбране и Безбједносне политике и Одбрамбене политике Босне и Херцеговине,
- c) придржава се важећих прописа у Оружаним снагама и правила службе Оружаних снага као и других правила и прописа важећих у Оружаним снагама и јача војну дисциплину,
- d) изграђује добре међуљудске односе у војним јединицама и војним установама и пропагира хумана етичка начела,
- e) стручно се усавршава и помаже усавршавању других припадника Оружаних снага,
- f) чува наоружање и друга материјална средства која су му повјерена у служби,
- g) професионално и беспријекорно обавља дужности и извршава добијена наређења,
- h) личним примјером дисциплине и храбрости и самопожртвовања утиче на друге припаднике Оружаних снага,
- i) исказује самоиницијативу и креативност у вршењу службе,
- j) посједује и носи војне исказнице којим доказује припадност Оружаним снагама и
- k) придржава се и поштује све норме понашања у служби и ван службе.

Члан 16.

(Обавеза обуке за лица у резервном саставу)

- (1) Припадници резервног састава обавезни су да прођу планирану обуку.
- (2) Лица у резервном саставу неће бити позивана на обуку у року од 12 мјесеци послје завршетка своје професионалне војне службе.
- (3) Министар одбране издаће прописе који регулишу учесталост, дужину и садржај обавезе за обуку припадника резервног састава.

Члан 17.

(Дужност поштовања наређења)

- (1) Војна лица дужна су да извршавају наређења надређених старјешина која су у вези са службом, осим наређења која имају обиљежја кривичног дјела.
- (2) Кад приме наређење које има обиљежје кривичног дјела, војна лица су дужна да о томе одмах извијесте старјешину који је надређен старјешини који је наређење издао.

Члан 18.

(Право ношења и коришћења оружја)

- (1) Војна лица, сагласно правилима службе, имају право да носе и користе оружје.
- (2) Правила службе у Оружаним снагама доноси министар одбране којима се уређују поступак и услови под којим војна лица могу користити оружје у вршењу службе.
- (3) У извршавању борбених задатака војна лица користе оружје према правилима о борбеним дејствима које доноси министар одбране.

Члан 19.**(Прописи о употреби силе)**

Овлашћено војно лице на служби у војној безбједности или у војној полицији користи оружје или друга средства силе у складу са прописима којима се уређује примјена ових средстава у служби у Оружаним снагама, а које доноси министар одбране.

Члан 20.**(Ношење униформе)**

Војно лице дужно је да носи прописану униформу за вријеме вршења службе у складу са прописом које доноси министар одбране.

Члан 21.**(Право подношења притужбе)**

- (1) Војно лице има право да надређеном подноси притужбе и извјештаје у вези са свим питањима из рада и функционисања војне јединице, односно установе у којој се налази на дужности.
- (2) Војно лице које поднесе притужбу против надређеног команданта није ослобођено од обавезе да изврши добијено наређење, осим изузетка из члана 17. став (1) овог закона.
- (3) На писмене захтјеве, приговоре, притужбе, жалбе и друге поднеске у управном поступку, у вези са службом у Оружаним снагама, не плаћају се административне таксе.

Члан 22.**(Удаљавање у случају рата или ванредног стања)**

Војно лице, за вријеме ратног или ванредног стања, мјера повећане борбене готовости и приправности Оружаних снага, може се удаљити из војне јединице односно установе или из мјеста службе само по одобрењу команданта бригаде, њему равног или вишег старјешине.

Члан 23.**(Путовање у иностранство током ратног или ванредног стања)**

У случају ратног или ванредног стања, професионално војно лице може путовати у иностранство само по одобрењу министра одбране.

Члан 24.**(Војне легитимације)**

- (1) Војна лица имају војну легитимацију којом доказују припадност Оружаним снагама.
- (2) Овлашћена службена лица на дужности у војнообавјештајном роду и служби војне полиције, осим легитимације из става (1) овог члана, посједују и легитимацију овлашћеног службеног лица којом доказују припадност неком од ових састава.
- (3) Облик, садржај и поступак издавања војних легитимација и посебних исправа које су предвиђене Женевским конвенцијама о заштити жртава рата од 12. августа 1949. године прописује министар одбране.

Члан 25.

(Страна одликовања и признања)

- (1) Војно лице може примити страно одликовање и може га носити у свечаним и другим приликама само по одобрењу Предсједништва Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Предсједништво).
- (2) Остала страна признања војно лице може примити и може их носити у свечаним и другим приликама само по одобрењу министра одбране.

Члан 26.

(Синдикално и политичко организовање)

Професионалним војним лицима забрањено је синдикално и политичко организовање.

Члан 27.

(Јавна иступања)

- (1) Војним лицима забрањено је јавно иступање у вези са стањем и односима у Оружаним снагама без писменог одобрења министра одбране.
- (2) Став (1) овог члана не примјењује се на војна лица када се од њих тражи да дају изјаву парламентарној комисији или на суду.
- (3) Војно лице из става (2) овог члана придржава се одредаба Закона о заштити тајних података Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 54/05).

Члан 28.

(Исте могућности)

- (1) Професионална војна лица и лица која желе бити примљена у Оружане снаге третирају се са пуним поштовањем принципа транспарентности, правичности и истих могућности. Неће бити дискриминације ни по којем основу, попут пола, расе, због боје коже, језика, вјероисповијести, политичких или других мишљења, етничког или социјалног поријекла, повезаности са националним мањинама, имовног стања односно другог статуса.
- (2) Министар одбране обезбјеђује да се у Оружаним снагама поштују обавезе из става (1) овог члана.

Члан 29.

(Вјерске активности и слободе)

- (1) Војно лице има право обављања вјерских активности са циљем остваривања вјерских слобода у складу са специфичностима сваке од вјера.
- (2) Организација и обављање вјерских активности из става (1) овог члана заснивају се на принципу индивидуалне слободе изражавања и обављања вјерске службе припадника Оружаних снага.
- (3) Организација вјерских активности у Оружаним снагама првенствено се заснива на објективним војним потребама.
- (4) Министарство одбране БиХ, у сарадњи са законом признатим црквама и вјерским заједницама, прописује организацију и начин функционисања вјерских активности унутар Оружаних снага и обезбјеђује остваривање вјерских слобода како је утврђено у ставу (1) овог члана.

Члан 30.

(Кривична одговорност)

- (1) Лица на служби у Оружаним снагама одговарају за кривична дјела по одредбама кривичног закона.
- (2) Кривична одговорност не искључује дисциплинску одговорност лица на служби у Оружаним снагама ако дјело представља и кршење војне дисциплине.

- (3) Ослобађање од кривичне одговорности не подразумејева и ослобађање од дисциплинске одговорности.
- (4) Дисциплински поступак покреће се и води без обзира на ток кривичног поступка.

Члан 31.

(Овлашћена службена лица за обраду лица на служби у Оружаним снагама)

Овлашћена професионална војна лица на служби у војној полицији дјелују као овлашћена службена лица према законима о кривичном поступку у Босни и Херцеговини у вези са оперативном и криминалистичком обрадом лица на служби у Оружаним снагама за која постоје основи сумње да су на служби или у вези са службом починила кривично дјело.

Члан 32.

(Прекршајна одговорност)

Лица на служби у Оружаним снагама одговарају за прекршаје према општим прописима о прекршајима.

Члан 33.

(Војна дисциплина и дисциплинска одговорност)

- (1) Војна дисциплина је тачно, потпуно и благовремено обављање војне службе, односно извршавање обавеза и задатака војних лица прописаних овим законом и другим прописима, наређењима надлежних лица, те поштовање правила и принципа понашања у војној служби и ван ње.
- (2) За повреду војне дисциплине војна лица подлијежу дисциплинској одговорности, у складу са Главом XVII овог закона.
- (3) Министар одбране донијеће проведбени пропис о војној дисциплини и дисциплинском поступку у складу са овим законом.

Члан 34.

(Материјална одговорност)

- (1) Припадник Оружаних снага дужан је да надокнади штету коју у вези са вршењем службе учини Босни и Херцеговини, намјерно или из крајње непажње.
- (2) Обавеза лица из става (1) овог члана и одговорност Босне и Херцеговине за штете које припадници Оружаних снага у вези са вршењем службе причине трећим лицима утврђује се по општим прописима о накнади штете и одредбама члана 8. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02).

Члан 35.

(Поступак и накнада)

- (1) Накнада штете утврђује се према пропису којим се уређују облигациони односи.
- (2) Министар одбране доноси пропис којим се регулише поступак и надлежност за одлучивање.
- (3) Коначно рјешење о накнади штете извршна је исправа.

ГЛАВА IV - ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ДРУГА ПРАВА ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 36.

(Право на здравствену заштиту и осигурање)

- (1) Професионална војна лица, као и чланови њихових породица, остварују здравствену заштиту и здравствено осигурање у складу са важећим прописима о здравственој заштити и здравственом осигурању.
- (2) За вријеме школовања кадети остварују све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ.
- (3) Припадници резервног састава, као и чланови њихових породица, остварују здравствену заштиту и здравствено осигурање у складу са важећим прописима о здравственој заштити и здравственом осигурању на терет Министарства одбране БиХ, уколико то право не остварују по другом основу.

Члан 37.

(Право на здравствену заштиту након отпуштања)

- (1) Војно лице и након отпуштања из Оружаних снага има право на све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ због повреде или болести које је задобило за вријеме вршења службе у Оружаним снагама.
- (2) Лице из става (1) овог члана има право на бесплатну здравствену заштиту након отпуштања из Оружаних снага ако:
  - а) пријави болест или повреду надлежној лџкарској комисији,
  - б) је болест или повреда настала за вријеме вршења службе у Оружаним снагама као посљедица службе.
- (3) Лице из става (2) овог члана код којег се болест открије након отпуштања из Оружаних снага, а надлежна лџкарска комисија утврди да је болест настала за вријеме службе у Оружаним снагама као посљедица службе, има право на све облике здравствене заштите на терет Министарства одбране БиХ до излечења или до стабилизовања болести.

Члан 38.

(Здравствена заштита за отпуштене кадете)

- (1) Кадети који се отпусте са школовања, који због погоршања болести коју су имали прије ступања на школовање буду отпуштени са школовања, имају право на здравствену заштиту за ту болест до излечења, односно стабилизације болести, а најдуже двије године од дана отпуштања са школовања ако право на здравствену заштиту не остварују по другом основу.
- (2) Кадети немају право на здравствену заштиту из става (1) овог члана ако су намјерно прикрили, односно нису открили податке о здравственом стању приликом ступања у Оружане снаге.

Члан 39.

(Прекид у школовању)

- (1) Кадет којем се прекине школовање због повреде или болести која је настала за вријеме школовања има право на новчану помоћ за наставак редовног школовања у другој школи истог ранга.
- (2) Износ новчане помоћи утврђује се према материјалним могућностима кадета и чланова породице са којим живи у заједничком домаћинству, као и висини трошкова редовног школовања, што се детаљно уређује прописом министра одбране.

Члан 40.

(Права у случају смрти)

- (1) У случају смрти војног лица на служби у Оружаним снагама и кадета, чланови њихове уже породице имају право на накнаду погребних трошкова.

(2) Право из става (1) овог члана припада и члановима уже породице умрлог пензионисаног професионалног војног лица у Оружаним снагама, које је право на пензију остварило непосредно након службе у Оружаним снагама.

(3) Накнада трошкова из става (1) овог члана припада и професионалном војном лицу у случају смрти члана његове уже породице или смрти другог члана породице којег је издржавао и са којим је живио у заједничком домаћинству.

(4) Члановима уже породице сматрају се: брачни друг, дјеца, родитељи, очух, маћеха, усвојитељи и усвојеници.

(5) Приоритет у остваривању права на накнаду погребних трошкова утврђује се према прописима о наслеђивању. Ако је један од чланова породице сам сносио погребне трошкове, тада се њему исплаћује прописана накнада.

Члан 41.

(Накнада погребних трошкова)

(1) Накнада погребних трошкова обухвата:

- a) трошкове превоза посмртних остатака до мјеста сахране,
- b) путне трошкови за два пратиоца,
- c) трошкове гробног мјеста, ако породица нема такво мјесто,
- d) остали трошкови уобичајени у мјесту у којем се обавља сахрана.

(2) Услове, износ и поступак за остваривање накнаде погребних трошкова прописује министар одбране.

Члан 42.

(Једнократна новчана помоћ)

(1) Професионална војна лица имају право на једнократну новчану помоћ ако:

- a) у миру, током вршења службе или у вези са службом, без своје кривице, задобију рану или повреду због које наступи оштећење организма од најмање 20%,
- b) без њихове кривице наступи тјелесно оштећење од најмање 20% због болести која је настала или се погоршала као директна посљедица вршења војне службе.

(2) Ако професионално војно лице из става (1) овог члана погине или умре због ране, повреде односно болести, једнократна новчана помоћ припада члановима његове уже породице.

(3) Кривицом у смислу става (1) тачка b) овог члана не сматра се радња учињена из нехата.

(4) Право на једнократну новчану помоћ припада члановима уже породице лица погинулог приликом одласка или доласка на војну службу или током поступка пријема и отпуста из Оружаних снага.

(5) Услове, износ и поступак за остваривање једнократне новчане помоћи прописује министар одбране.

Члан 43.

(Оспособљавање брачних другова лица погинулих током службе)

(1) Брачни друг професионалног војног лица које изгуби живот под условима из члана 42. овог закона, а који нема услове за породичну пензију, може на лични захтјев бити упућен на оспособљавање ради стицања IV степена стручне спреме ако у моменту смрти није имао никакву стручну спрему нити је био у радном односу.

(2) Професионално војно лице код којег наступи инвалидитет током обављања војне службе, због чега је донесен акт о престанку његове војне службе, ако не испуњава услове за пензију, може на лични захтјев бити упућен на оспособљавање ради стицања одговарајуће стручне спреме, ако је није имало.

- (3) Оспособљавање из ст. (1) и (2) овог члана може трајати најдуже четири године.
- (4) Услове оспособљавања лица, те износ накнаде за оспособљавање прописује министар одбране.

ГЛАВА V – ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 44.

(Дефиниција војног осигураника)

Војним осигураником сматра се професионално војно лице у Оружаним снагама које има то својство у складу са овим законом.

Члан 45.

(Стаж са увећаним трајањем)

- (1) Војним осигураницима сваких 12 мјесеци ефективно проведених на служби рачуна се као 16 мјесеци стажа осигурања.
- (2) Војним осигураницима сваких 12 мјесеци ефективно проведених на служби у чину генерала рачуна се као 18 мјесеци стажа осигурања.
- (3) Савјет министара Босне и Херцеговине, на предлог министра одбране, донијеће пропис којим ће регулисати на којим формацијским мјестима, због тежине и сложености посла, војни осигураник има стаж осигурања с увећаним трајањем већим од утврђеног у ставу (1) овог члана, али не већи од 18 мјесеци.

Члан 46.

(Старосна пензија)

- (1) Војни осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 55 година живота и најмање 30 година пензијског стажа.
- (2) Војни осигураник стиче право на старосну пензију када наврши 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота.

Члан 47.

(Пријевремена старосна пензија)

У случају рационализације и смањења бројног стања Оружаних снага, војни осигураник из члана 44. овог закона стиче право на пријевремену старосну пензију када наврши 45 година живота и најмање 20 година пензијског стажа, на предлог Министарства одбране БиХ.

Члан 48.

(Изузеци за стицање пријевремене и старосне пензије)

- (1) Изузетно, на предлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за пријевремену старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако има најмање 20 година пензијског стажа и чин бригадира, без обзира на године старости.
  - (2) Изузетно, на предлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако има чин генерала, без обзира на године старости и године пензијског стажа.
  - (3) Изузетно, на предлог Министарства одбране БиХ, лице стиче услове за старосну пензију, према одлуци Предсједништва, ако је у вријеме рата вршио функцију команданта бригаде-пука или функцију команданта вишег ранга најмање 12 мјесеци.

Члан 49.

(Пензијски основ и висина пензије)

(1) Пензијски основ за стицање права на пензију утврђује се од мјесечног просјека невалоризованих плата остварених у посљедњих пет година прије године у којој се остварује право на пензију.

(2) Висина пензије остварује се у проценту од пензијског основа према дужини пензијског стажа и износи за 20 година 55% од пензијског основа, а за сваку наредну навршену годину увећава се за 2%, с тим да не може износити више од 75% од пензијског основа.

(3) Пензија војног осигураника (генерала) из члана 48. став (3) овог закона износи 75% просјечне плате тог војног осигураника коју је остварио у посљедњих пет година прије године у којој остварује право на пензију.

Члан 50.

(Посебни услови за остваривање права на старосну пензију)

(1) Војни осигураник пензију остварује под условима утврђеним овим законом, ако има непрекидно најмање 10 година стажа осигурања у својству војног осигураника и ако има својство војног осигураника у вријеме стицања права на пензију.

(2) Војном осигуранику који је остварио посебан стаж у складу са важећим законским прописима, а који нема 10 година стажа осигурања у својству војног осигураника, за остваривање права на старосну пензију узмеће се у обзир и посебан стаж.

Члан 51.

(Пензијски стаж)

Пензијски стаж остварен у бившим републикама Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и у Заводу за пензијско-инвалидско осигурање војних осигураника до 06. марта 1992. године, односно 01. марта 2002. године, узмеће се у обзир војним осигураницима за остваривање и утврђивање обима права из пензијског и инвалидског осигурања.

Члан 52.

(Инвалидска и породична пензија)

(1) Војни осигураник који је од овлашћене љекарске комисије проглашен неспособним за војну службу стиче право на инвалидску пензију према условима за стицање права на инвалидску пензију, у складу са ентитетским законима о пензијском и инвалидском осигурању.

(2) Породица умрлог или погинулог војног осигураника има право на породичну пензију према условима за стицање права на породичну пензију, у складу са ентитетским законима о пензијском и инвалидском осигурању.

(3) Пензијски основ за пензије из ст. (1) и (2) овог члана утврђује се у складу са чланом 49. овог закона.

Члан 53.

(Обезбјеђење финансијских средстава)

Средства потребна за остваривање права утврђених у овој глави овог закона обезбјеђују се из доприноса за пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, у складу са важећим законским прописима, и из буџета.

Члан 54.

(Рјешавање осталих питања)

На сва питања из пензијског осигурања која нису уређена овим законом примјењиваће се одредбе ентитетских закона о пензијском и инвалидском осигурању.

ГЛАВА VI– РАДНО ВРИЈЕМЕ И ГОДИШЊИ ОДМОР

Члан 55.

(Општа правила)

- (1) Пуно радно вријеме је 40 сати седмично.
- (2) При распоређивању радног времена, мора се обезбиједити одмор током рада у трајању од 30 минута за пуно радно вријеме, дневни одмор од најмање 12 сати непрекидно између два узастопна радна дана и седмични одмор од најмање 24 сата непрекидно.

Члан 56.

(Дуже радно вријеме)

- (1) Командант бригаде, старјешина истог или вишег ранга може наредити да се ради дуже од пуног радног времена у сљедећим ситуацијама:
  - a) када су наређене мјере приправности,
  - b) у случају узбуне у војној јединици односно установи,
  - c) за вријеме војних вјежби,
  - d) када је војна јединица ангажована на задацима санирања посљедица елементарних непогода и других опасности,
  - e) за вријеме дежурства или сличне дужности,
  - f) приликом обављања задатака чије би обустављање или прекидање имало штетне посљедице по борбену готовост или би нанијело знатну материјалну штету или угрозило живот и здравље војних и других лица,
  - g) када је потребно да би се испунили услови директива, прописа и наређења министра одбране.
- (2) Изузетно, командант на положају команданта бригаде или вишем положају може наредити рад дужи од пуног радног времена и због других ванредних задатака војне јединице односно установе.
- (3) Рад из става (2) овог члана може трајати највише 30 дана током једне календарске године, а наређење надлежног команданта за тај рад мора бити у писаној форми.
- (4) Наредбе за рад након радног времена за професионална војна лица извршавају се у складу са директивама, прописима и наређењима министра одбране.

Члан 57.

(Основни годишњи одмор и одсуства)

- (1) Професионална војна лица имају право на годишњи одмор, што одговара времену пензијског стажа:
  - a) до 10 година пензијског стажа – 20 радних дана
  - b) од 10 до 20 година пензијског стажа – 25 радних дана
  - c) 20 и више година пензијског стажа – 30 радних дана.
- (2) У току једне календарске године професионално војно лице има право до седам радних дана плаћеног одсуства по свим основима.
- (3) Професионално војно лице може у једној календарској години одсуствовати четири радна дана ради задовољавања својих вјерских, односно традицијских потреба, с тим да се одсуство од два дана користи уз накнаду плате - плаћено одсуство.

- (4) Професионална војна лица ангажована на посебним дужностима имају право на додатне дане одмора по одобрењу команданта бригаде, старјешина истог или вишег ранга, с тим да укупан број тих додатних дана не може прећи 36 радних дана.
- (5) Професионалном војном лицу може се одобрити до седам радних дана неплаћеног одсуства у случају изузетних догађаја у породици, по одобрењу команданта јединице.
- (6) Професионално војно лице има право до пет радних дана одсуства за пресељење породице након премјештаја у ново мјесто службе.
- (7) Професионално војно лице има право на породилско одсуство у складу са важећим законима.
- (8) Професионалном војном лицу може се одобрити до 30 дана неплаћеног одсуства по одобрењу команданта бригаде, старјешине истог или вишег ранга.
- (9) Професионално војно лице има право да користи један дан годишњег одмора у вријеме које сам одреди, али је дужан да о томе обавијести надлежног старјешину најкасније три дана прије коришћења, ради добијања одобрења.

Члан 58.

(Коришћење годишњег одмора)

- (1) Годишњи одмор се у потпуности користи за вријеме календарске године.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана, годишњи одмор се може користити у два дијела на основу личног захтјева или према потребама службе.
- (3) Ако професионално војно лице користи одмор у дијеловима, први дио користи без прекида у трајању од најмање 10 радних дана у току календарске године, а други дио најкасније до 30. јуна наредне године.
- (4) Професионално војно лице не може се одрећи права на годишњи одмор, нити му се он може ускратити, нити му се може исплатити накнада умјесто неискоришћеног годишњег одмора.
- (5) Професионално војно лице користи годишњи одмор у складу са Планом о коришћењу годишњих одмора.
- (6) Уколико професионално војно лице није почело користити годишњи одмор у току календарске године, дужно га је у потпуности искористити до 30. јуна наредне године.

Члан 59.

(Прекид или одгођено коришћење одмора)

Професионалном војном лицу може бити прекинуто коришћење годишњег одмора или одгођено коришћење годишњег одмора, или му може бити наложено да се не удаљава из мјеста боравка, ако то захтијева неодложно обављање посла одбране док трају такви разлози, по одлуци министра одбране.

Члан 60.

(Додатни прописи)

- (1) Министар одбране доноси прописе којима се утврђује распоред, почетак и завршетак радног времена у току дана или за дужи период, према условима рада и природи задатака војне јединице односно установе.
- (2) Министар одбране доноси прописе којима се утврђују начин и критеријуми за коришћење годишњег одмора и одговарајуће административне процедуре.

ГЛАВА VII– ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И ДРУГЕ НАКНАДЕ

Члан 61.

(Право на плате, додатке и друге накнаде)

Професионално војно лице има право на плату, додатке на плату те друге накнаде у складу са овим законом.

Члан 62.

(Плате и додаци на плату)

- (1) Плата професионалног војног лица састоји се од основне плате и додатка на плату.
- (2) Основна плата професионалног војног лица је вриједност коефицијента личног чина умноженог са основицом за обрачун плате увећан за 0,5% за сваку годину навршеног укупног пензијског стажа.
- (3) Професионалном војном лицу припада увећање основне плате у износу од 20%, с тим да не остварује право на накнаду за рад дужи од законом одређеног редовног радног времена, за рад ноћу, за рад у дане државних празника, дежурство, као и за обавезно присуство и приправност.
- (4) Професионалном војном лицу, због тежине и сложености послова, осим плате из ст. (2) и (3) овог члана припадају и додаци на плату: посебни војни додатак (демнерски додатак, летачки додатак за службу у јединицама специјалне намјене, додатак за службу на издвојеним висинским објектима и другим дужностима на којима су лица изложена дејствима штетним за здравље) и положајни додатак.
- (5) Министар одбране ће посебним прописом утврдити које дужности ће имати додатке на плату из става (4) овог члана.
- (6) Плате и друга примања професионалних војних лица уређују се прописима које доноси министар одбране.
- (7) Основицу плате и коефицијент утврђује Савјет министара Босне и Херцеговине.

Члан 63.

(Почетак примања плате)

- (1) Професионалном војном лицу након завршетка војне школе припада плата од дана пријема у професионалну војну службу.
- (2) Професионалном војном лицу које се прима у Оружане снаге по неком другом основу припада плата од дана ступања на дужност.

Члан 64.

(Плата вршиоца дужности)

- (1) Вршиоцу дужности припадају плата и друга примања према формацијском мјесту на које је постављен.
- (2) Права из става (1) овог члана имају и професионална војна лица која обављају дужност односно замјењују одсутно војно лице, ако обављање дужности односно замјењивање траје више од 30 дана.

Члан 65.

(Накнада за вријеме удаљења из службе односно притвора)

- (1) Професионалном војном лицу, док се налази у притвору, односно удаљеном са дужности, припада накнада у висини 75% плате, а ако издржава породицу - 85% плате која би му припадала да није удаљен из службе, односно у притвору.
- (2) Пуна плата припада професионалном војном лицу од дана враћања у службу, односно ако је уважена жалба на рјешење о удаљењу од првог дана удаљења.
- (3) Професионалном војном лицу исплаћује се обустављени дио плате и у сљедећим случајевима:
  - a) ако је дисциплинска мјера или казна поништена рјешењем, али не и ако се одлука заснива на застарјелости гоњења,
  - b) ако је правоснажном пресудом у кривичном односно у дисциплинском поступку ослобођен од одговорности или је оптужба одбијена или одбачена, али не због ненадлежности.
- (4) За вријеме издржавања казне затвора, професионалном војном лицу не припада право на плату ни на накнаду плате.

Члан 66.

(Плате за вријеме привременог распоређивања)

Професионално војно лице привремено распоређено на другу дужност у Оружаним снагама, Министарству одбране БиХ или у другом органу државне управе, државној агенцији, односно правном лицу, има право на плату и друга новчана примања на основу члана 62. овог закона, ако је то за њега повољније.

Члан 67.

(Плате за вријеме вршења дипломатске дужности)

Професионалном војном лицу упућеном на дужност у војну мисију у иностранству припада плата и друга примања према прописима по којима се исплаћују плате и друга примања лицима у дипломатским и конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, у складу са законима Босне и Херцеговине и прописима министра одбране.

Члан 68.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис о платама, додацима на плату, накнадама и другим правима војно-дипломатских представништава, чланова војних и мировних мисија и других представника у мисијама које имају војни и војнодипломатски карактер.

Члан 69.

(Друге дужности у иностранству)

Професионалном војном лицу и другим припадницима Оружаних снага који буду упућени у иностранство ради обављања дужности проистеклих из међународних уговора, односно упућени у војне међународне мисије, припада плата и друга примања према пропису који ће донијети министар одбране.

Члан 70.

(Плате и стипендије за вријеме школовања и усавршавања у иностранству)

- (1) Професионалном војном лицу упућеном у иностранство ради школовања или усавршавања припада стипендија чији износ утврђује министар одбране.

(2) Осим стипендије, лицу из става (1) овог члана, којем породица остаје у Босни и Херцеговини, припада основна плата која би му припадала да није упућено у иностранство.

Члан 71.

(Новчане награде за изузетан рад)

Професионалном војном лицу може бити додијељена новчана награда за изузетне успјехе у раду и дјела важна за Оружане снаге, а што ће бити утврђено прописима министра одбране.

Члан 72.

(Неоправдани изостанак са дужности)

Професионалном војном лицу не припада плата и друга примања за сате и дане неоправданог изостанка са дужности.

Члан 73.

(Новчана примања кадета)

- (1) Новчана и друга примања кадета војних школа уредиће се прописом министра одбране.
- (2) Новчана примања кадета упућених на школовање изузета су од судских и управних извршења.
- (3) Кадетима припада бесплатна војна униформа, лична опрема, исхрана и смјештај.

Члан 74.

(Накнада трошкова за службено путовање)

- (1) Професионалном војном лицу припада накнада трошкова за службено путовање.
- (2) Услове за остварење права и износ накнаде из става (1) овог члана прописиће министар одбране.

Члан 75.

(Накнада трошкова превоза за долазак на посао и повратак са посла)

Професионалном војном лицу припада накнада трошкова превоза за долазак на посао и повратак са посла. Услове за остварење права и износ накнаде из овог члана прописиће министар одбране.

Члан 76.

(Накнада за регрес за годишњи одмор)

Професионално војно лице има право на накнаду на име регреса за коришћење годишњег одмора у износу од најмање 70% његове плате утврђене рјешењем о плати, односно најмање у висини просјечне плате исплаћене у Босни и Херцеговини за претходна три мјесеца прије доношења рјешења о регресу, односно према одлуци Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 77.

(Отпремнина за одлазак у пензију)

Професионално војно лице има право на отпремнину приликом одласка у пензију у износу од шест његових плата исплаћених у претходних шест мјесеци или шест просјечних мјесечних плата исплаћених у Босни и Херцеговини према посљедњем објављеном податку надлежног статистичког завода, ако је то за њега повољније.

Члан 78.

(Трошкови премјештаја)

(1) Професионално војно лице премјештено из једног мјеста службе у друго, у складу са одредбама овог закона, има право на накнаду селидбених трошкова.

(2) Право из става (1) овог члана има професионално војно лице којем престане служба због одласка у пензију ако се пресељава.

Члан 79.

(Накнада трошкова одвојеног живота)

Премјештено професионално војно лице, изузев премјештаја по молби, које издржава породицу са којом живи у заједничком домаћинству, има право на накнаду трошкова одвојеног живота од породице под условима и у износу које ће прописом утврдити министар одбране.

Члан 80.

(Накнада трошкова топлог оброка)

Професионалним војним лицима за дане када се налазе на дужности припада новчана накнада за трошкове топлог оброка ако немају бесплатан оброк на радном мјесту, у складу са одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 81.

(Накнада трошкова привременог смјештаја)

(1) Професионална војна лица, због специфичности службе, имају право на накнаду трошкова привременог смјештаја од дана ступања на дужност, ако им је мјесто пребивалишта удаљено више од 60 км од мјеста службе.

(2) Начин регулисања накнаде трошкова смјештаја из става (1) овог члана регулисаће министар одбране посебним прописом. Специфичност службе након максималног периода који дефинише Министарство одбране БиХ сматраће се трајном промјеном мјеста службе, а не привременом службом. Као таква, трајна промјена мјеста службе биће предмет додатног прописа Министарства одбране БиХ.

Члан 82.

(Остале накнаде)

Лице које се први пут прима у професионалну војну службу има право на бесплатну војну униформу и једнократну новчану накнаду за набавку остале личне опреме у износу који утврди министар одбране.

ГЛАВА VIII– СТАНДАРДИ ПОНАШАЊА

Члан 83.

(Одржавање највиших стандарда понашања)

- (1) Сва професионална војна лица на служби у Оружаним снагама обавезна су да постижу и одржавају највише професионалне и личне стандарде утврђене овим законом, Законом о одбрани и Кодексом понашања за припаднике Оружаних снага.
- (2) Надзор над примјеном Кодекса понашања из става (1) овог члана врши генерални инспектор.

Члан 84.

(Дужност поштовања закона)

- (1) **Сва војна лица на служби у Оружаним снагама дужна су да подржавају и поштују законе Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.**
- (2) Војно лице на служби у Оружаним снагама неће предузимати, усмјеравати нити предлагати активности за које се зна, односно вјерује да представљају кршење постојећих закона, политика и прописа.
- (3) Када су размјештена за вријеме операције, војна лица у Министарству одбране БиХ и Оружаним снагама обавезна су да се придржавају Закона о учешћу припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству ("Службени гласник БиХ", број 14/05) и поштују законе земље у којој обављају своју дужност.
- (4) Сва војна лица на служби у Оружаним снагама дужна су да се придржавају одредаба Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.

Члан 85.

(Сукоб интереса)

Сва професионална војна лица на служби у Оружаним снагама у обављану приватних послова дужна су да се понашају на такав начин да избјегну стварни, односно очигледни сукоб између њихових професионалних дужности и приватних, политичких и финансијских интереса.

Члан 86.

(Посебне забране)

Да би се избјегли стварни, односно очигледни сукоби интереса, професионалним војним лицима на служби у Оружаним снагама посебно се забрањује:

- а) коришћење њиховог званичног положаја у сврху наговарања, вршења притиска или било каквог утицаја на неко лице како би остварили личну корист финансијске или друге природе за себе или друге,**
- б) да имају финансијске интересе који су у сукобу са савјесним обављањем њихових дужности,**
- с) ангажман на другим пословима или било којим активностима који су у сукобу са званичним државним дужностима и одговорностима,**
- д) покушај да утичу на јавне званичнике ради стицања личне користи,**
- е) коришћење државне имовине за стицање личне користи, или у било коју другу сврху осим одобрене,**
- ф) примање и навођење некога да прими поклон или било шта друго од материјалне вриједности од било којег лица или организације која од Оружаних снага тражи да предузму неку званичну мјеру, са њима има пословни однос или спроводи неке активности, нити од оних на чије финансијске, професионалне или личне интересе обављање или необављање дужности може значајно утицати.**

Члан 87.

(Изузеци од забране примања поклона)

- (1) Изузетно од одредаба члана 86. став (1) тачка f) овог закона, професионална војна лица на служби у Оружаним снагама могу прихватити:
- a) поклоне понуђене од званичних представника стране земље, а у име Босне и Херцеговине или Оружаних снага. Такви поклони постају званично власништво Босне и Херцеговине и нису власништво појединца који је примио поклон, осим у неким ограниченим изузецима утврђеним прописом који донесе министар одбране. Лица ће пријавити добијање таквих поклона свом надређеном,
  - b) чашћење или поклоне примљене од било којег појединца или организације за извршење професионалне дужности, све док укупна вриједност примљених предмета или услуга не прелази износ од 100 КМ. “Чашћење” или “поклони” укључују храну, услуге, покретне предмете, те ствари које немају велику вриједност,
  - c) поклоне од подређених или за подређене у приликама као што су унапређење, пензионисање, промјене командне структуре или други професионални успјеси, све док укупна вриједност свих поклона заједно не прелази износ од 400 КМ,
  - d) поклоне од подређених надређеним у посебним приликама као што су вјенчања, рођендани, годишњице и слични догађаји, све док укупна вриједност не прелази износ од 400 КМ.
- (2) Сви поклони или чашћења примљени у складу са овим чланом пријављују се надређеном професионалног војног лица када се то тражи, у складу са прописом који донесе министар одбране.

Члан 88.

(Посебне обавезе)

Ради избјегавања стварних, односно очигледних сукоба интереса, професионална војна лица на служби у Оружаним снагама:

- a) доносе одлуке које су у најбољем интересу Министарства одбране Босне и Херцеговине и Оружаних снага, без обзира на лична увјерења или односе,
- b) испуњавају све законске и финансијске обавезе и плаћају порезе,
- c) **штите и чувају државну имовину,**
- d) пријављују превару и корупцију.

Члан 89.

(Чланство у удружењима)

- (1) **Професионално војно лице на служби у Оружаним снагама може се укључити у активности удружења и невладиних организација само ако су те активности у складу са овим законом.**
- (2) Професионално војно лице може постати члан страног професионалног удружења или међународне организације само по одобрењу министра одбране.

Члан 90.

(Обука о стандардима понашања)

- (1) Генерални инспекторат упознаје са питањима везаним за стандарде понашања сва лица која се примају први пут на службу у Оружане снаге.
- (2) Свака јединица једном годишње одржава обуку о стандардима понашања да би се сва професионална војна лица подсјетила на своје одговорности.

ГЛАВА IX – УПРАВЉАЊЕ ПЕРСОНАЛНОМ ЕВИДЕНЦИЈОМ

Члан 91.

(Дефиниције)

- (1) **Главна евиденција персонала** је основна евиденција која се односи на појединца запосленог као професионално војно лице у Оружаним снагама и лица у резервном саставу. Она обухвата податке и документе о идентификацији и квалификацији, уговор, документе о образовању, оцјене о његовом извршавању дужности, као и друге документе који су битни за ангажовање професионалних војних лица на служби у Оружаним снагама.
- (2) **Војна евиденција о извршавању дужности** је помоћна евиденција за војна лица за потребе управљања персоналом и професионалног развоја. Она садржи копије докумената из главне евиденције персонала и друге документе који могу послужити за доношење одлуке надлежног органа у вези са школовањем, обуком, унапређењем и предлагањем за нова постављења војних лица.
- (3) **Управљање евиденцијом** представља активности планирања, контроле, усмјеравања, организације, обуке и унапређења, за ажурирање, одржавање, коришћење и располагање главном евиденцијом персонала и војном евиденцијом о извршавању дужности.

Члан 92.

(Управљање и контрола над евиденцијама)

- (1) Министар одбране успоставља ефикасну и систематичну контролу над главним евиденцијама персонала и војним евиденцијама о извршавању дужности како би се обезбиједило да надлежне старјешине имају потребне информације.
- (2) Управљањем евиденцијама војних лица документује се евиденција о служби војних лица, од пријема до прекида службе, штити се приватност лица те права и интереси Оружаних снага. Управљање евиденцијом персонала обухвата:
  - а) формирање појединачних евиденција,
  - б) обезбјеђење да се све формиране евиденције одржавају и похрањују на одговарајући начин, да их користе само овлашћена лица и само у службене сврхе,
  - с) обезбјеђење да се главне евиденције персонала чувају, а све остале уништавају.

Члан 93.

(Одговорност за главне евиденције персонала)

- (1) **Министарство одбране БиХ израђује прописе и процедуре за формирање и одржавање главних евиденција персонала за сва војна лица у Оружаним снагама.**
- (2) **Одјељење за персонал Команде за подршку одговорно је за формирање и одржавање главних евиденција персонала за сва лица у Оружаним снагама у складу са прописима и процедурама које доноси министар одбране.**

Члан 94.

(Одговорност за војне евиденција о извршавању дужности)

- (1) Војне евиденције о извршавању дужности формирају се и одржавају у батаљону, бригади, њима равним и вишим јединицама.
- (2) Министарство одбране Босне и Херцеговине формира и одржава војне евиденција о извршавању дужности за професионална војна лица распоређена у Министарству одбране Босне и Херцеговине.

Члан 95.

(Додатни прописи)

- (1) Министар одбране доноси прописе потребне за имплементацију система управљања евиденцијом персонала којима се регулишу питања формирања, одржавања, коришћења и чувања главне евиденције персонала и војне евиденција о извршавању дужности.
- (2) Систем управљања евиденцијом персонала обрађује сљедећа питања:
- a) документе неопходне за формирање евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,
  - b) одржавање и коришћење евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,
  - c) инструкције подређеним командама за достављање докумената те одржавање и коришћење евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности,
  - d) мјере безбједности како би се обезбиједила заштита приватности података о сваком појединцу,
  - e) процедуре за чување евиденција,
  - f) пренос докумената из евиденција персонала и евиденција о извршавању дужности у електронске досијее персонала,
  - g) мјере позитивне контроле над евиденцијама персонала и евиденцијама о извршавању дужности за обављање свакодневних активности унутар Министарства одбране Босне и Херцеговине и Оружаних снага.

ГЛАВА X – СИСТЕМ КЛАСИФИКОВАЊА ВОЈНИХ ЛИЦА

Члан 96.

(Класификовање војних лица)

- (1) Војним лицима приликом приступања Оружаним снагама одређује се војноевиденцијска специјалност.
- (2) Кроз војноевиденцијске специјалности одређују се групе формацијских радних мјеста за која су потребне уско везане способности. Професионална војна лица која су квалификована за једно радно мјесто у оквиру неке војноевиденцијске специјалности могу обављати послове у оквиру било којег другог радног мјеста које је на истом нивоу сложености и тежине.
- (3) Војноевиденцијска специјалност одређује се за свако професионално војно лице на основу фактора наведених у члану 97. овог закона и наводи се у појединачним уговорима о војној служби.
- (4) Током каријере у оквиру Оружаних снага, професионална војна лица могу бити додатно класификована како би се задовољиле потребе Оружаних снага.

Члан 97.

(Фактори класификовања)

Војна лица класификују се у одређене војноевиденцијске специјалности на основу сљедећих фактора:

- a) потреба Оружаних снага као примарног фактора,
- b) образовања, обуке и искуства појединца,
- c) жеља појединца,
- d) физичких способности и других квалификација.

Члан 98.

(Успостављање Система класификовања војних лица)

- (1) Министар одбране доноси прописе потребне за успостављање Система класификовања војних лица, а којим се регулише:
- a) критеријуми и услови класификација,
  - b) процедуре при класификацији,
  - c) класификација структуре војних лица.
- (2) Прописима из става (1) овог члана регулишу се:
- a) списак војних специјалности у оквиру Оружаних снага, укључујући и називе формацијских мјеста,
  - b) дефинисане процедуре за одређивање војних специјалности које се користе у току процедуре пријема војних лица у Оружане снаге,
  - c) услови за одређивање додатних војних специјалности,
  - d) процедуре за вођење евиденције о војним специјалностима војних лица.

Члан 99.

(Вођење евиденције персонала и извјештавање о јачини јединице)

- (1) Свака јединица води прецизну евиденцију о статусу свих официра, подофицира и војника који се налазе у тој јединици да би ланац командовања имао информације о укупној јачини јединице.
- (2) Све јединице редовно извјештавају о чину и специјалности укупног персонала у датим јединицама, а у складу са прописима које донесе министар одбране.
- (3) Министар одбране доноси за Оружане снаге прописе о вођењу евиденције персонала и извјештавању о јачини јединице.

ГЛАВА XI - СИСТЕМ УПРАВЉАЊА КАРИЈЕРОМ

Члан 100.

(Дефиниција)

Систем управљања каријером пружа могућност да продужени уговори о служби војних лица буду у складу са појединачним потребама лица и потребама Оружаних снага.

Члан 101.

(Дужина трајања професионалне војне службе)

- (1) Максимална дужина трајања службе професионалних војних лица у Оружаним снагама је:
- a) официри – 30 година, али најдуже до 55. године живота,
  - b) подофицири (ОР-5-9) – 30 година, али најдуже до 50. године живота и
  - c) војници (ОР-1-4) – 15 година, али најдуже до 35. године живота.
- (2) У случају потребе службе, министар одбране може официрима и подофицирима продужити трајање службе и након година живота предвиђених у ставу (1), тачке а) и б) овог члана.

Члан 102.

(Дужина трајања службе у резервном саставу)

- (1) Служба у резервном саставу почиње након престанка професионалне војне службе и траје:
- a) официрима – 10 година, али најдуже до 55. године живота,
  - b) подофицирима (ОР-5-9) – седам година, али најдуже до 50. године живота,
  - c) војницима (ОР-1-4) – четири године, али најдуже до 35. године живота.

- (2) Дужина трајања службе за специјалности у резервном саставу ангажоване у складу са чланом 10. овог закона траје четири године, али најдуже до 55. године живота.
- (3) Служба у резервном саставу из ст. (1) и (2) овог члана може се промијенити одлуком министра одбране, у складу са потребама Оружаних снага.

Члан 103.

(Периоди за доношење одлука о продужењу службе)

- (1) Продужење уговора о служби професионалних војних лица разматра се у сљедећим периодима:
- а) официри – након 3, 6, 10, 15 и 20 година службе,
  - б) подофицири - након 3, 6, 10, 15 и 20 година службе,
  - с) војници - након 3, 6 и 10 година службе.
- (2) Припадници резервног састава који немају пријашње војно искуство а имају одређена стручна знања закључују посебан уговор који се може продужити у складу са чланом 101. став (2) овог закона.

Члан 104.

(Принудно продужење уговора)

У случају ратног стања, ванредног стања или да би се спријечило смањење оперативне ефикасности јединице која је на задатку, министар одбране може наредити продужење уговора за једног, односно више припадника на период потребан да би се обезбиједила оперативна ефикасност и до оног тренутка док се не буде могла наћи одговарајућа замјена за тог припадника, односно припаднике.

Члан 105.

(Комисије за продужење уговора)

- (1) Комисије за продужење уговора сазивају се по одлуци министра одбране. Јединствена, централна комисија за продужење уговора сазива се како би доносила одлуке о продужењу уговора свим професионалним војним лицима, осим комисија које доносе одлуке о продужењу уговора лицима у чиновима ОР-1 до ОР-4, што се може урадити на нивоу бригаде.
- (2) Датум сазивања комисије за продужење уговора објављује се најмање шест мјесеци унапријед, осим у случају продужења уговора лицима у чиновима ОР-1 – ОР-5 када се комисије сазивају три мјесеца унапријед.

Члан 106.

(Састав комисија за продужење уговора)

- (1) Министар одбране именује чланове комисије за продужење уговора.
- (2) Комисија за продужење уговора се састоји од пет чланова. Предсједавајући комисије је најмање два чина виши у односу на лице које се разматра за продужење уговора, а чланови комисије најмање истог вишег чина. Комисије се именују у сљедећем саставу:
- а) комисије за продужење уговора војника (ОР-1 - ОР-4), у саставу:
    - 1) ОФ-4 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-3,
    - 3) ОФ-2 (x 2),
    - 4) ОР-9.
  - б) комисије за продужење уговора подофицира (ОР-5 - ОР-9) у саставу:
    - 1) ОФ-4 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-3,
    - 3) ОФ-2 (x 2),

4) ОР-9.

с) комисије за продужење уговора официра (ОФ-1 - ОФ-3) у саставу:

1) ОФ-5 (предсједавајући),

2) ОФ-4 (х 4).

д) комисије за продужење уговора официра (ОФ-4 - ОФ-5) у саставу:

1) ОФ-7 (предсједавајући),

2) ОФ-6 (х 2),

3) ОФ-5 (х 2).

(3) Сва три конститутивна народа, а по могућности и представник из реда осталих, заступљена су у свакој комисији, а одлуке сваке комисије доносе се једногласно.

Члан 107.

(Процедура)

(1) Приликом разматрања кандидата за продужење уговора, предсједавајући комисија за продужење уговора мора имати увид у досије који садржи сљедеће податке о сваком кандидату:

а) годишње оцјене,

б) сертификате о похађаним и завршеним курсевима и школама,

с) дисциплинске картоне,

д) кратак опис који садржи податке о његовим цивилним и војним квалификацијама,

е) картон о његовим постављењима, као и додијељеним стимулативним мјерама.

(2) Комисија за продужење уговора разматра сваког кандидата за продужење уговора на основу документације која јој је достављена у складу са ставом (1) овог члана и доставља министру одбране ранг-листу оних који су предложени за продужење уговора.

(3) Министар одбране одобрава продужење уговора према ранг-листи коју достави комисија за продужење уговора.

Члан 108.

(Рад комисија)

Комисије за продужење уговора подофицирима и официрима састају се онолико често колико је потребно и на основу одлуке министра одбране.

Члан 109.

(Услови за продужење уговора)

Услови за продужење уговора су:

а) одговарајућа школска спрема,

б) потребно вријеме проведено у чину који има,

с) завршена потребна војна и цивилна едукација,

д) предлог за продужење уговора у посљедња два оцјењивања.

Члан 110.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис који одређује критеријуме и процедуре потребне за дјелотворно функционисање Система управљања каријером.

ГЛАВА XII - УНАПРЕЂЕЊЕ

Члан 111.

(Унапређење)

- (1) Поступак за унапређење професионалних војних лица у чин нижи од чина генерала спроводи се на основу овог закона и других прописа које доноси министар одбране. Процедуре за унапређење професионалних војних лица су транспарентне и омогућавају да професионална војна лица која то највише заслужују буду унапријеђена на основу дотадашњег рада и потенцијала за будуће службе на положајима са већом одговорношћу.
- (2) Унапређење официра у чин генерала обавља се у складу са Законом о одбрани.
- (3) Унапређења у чинове врше се у складу са годишњим планом унапређења, бројем и структуром чинова за унапређење.

Члан 112.

(Комисије за унапређење)

- (1) Комисије за унапређење одговорне су за избор професионалног војног лица предвиђеног за унапређење у следећи, виши чин.
- (2) Комисије за унапређење сазивају се по одлуци министра одбране. Ради разматрања свих кандидата за унапређење у виши чин, сазива се јединствена, централна комисија за унапређење, а изузетак су комисије које разматрају унапређење од ОР-1 до ОР-4, а која се могу извршити на нивоу бригаде.
- (3) Датум сазивања комисије за унапређење објављује се најмање шест мјесеци унапријед, осим када су у питању комисије које раде на унапређењима од ОР-1 до ОР-5, када се датум објављује најмање три мјесеца унапријед.

Члан 113.

(Састав комисија за унапређење)

- (1) Чланове комисије за унапређење именује министар одбране.
- (2) Комисија за унапређење састављена је од пет чланова. Предсједавајући комисије мора бити за најмање два чина виши у односу на лице које се разматра за унапређење, а чланови комисије за један чин виши.
- (3) Комисије се именују у следећем саставу:
  - а) комисије за унапређење војника (ОР-2 - ОР-4), у саставу:
    - 1) ОФ-4 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-3,
    - 3) ОФ-2 (х 2),
    - 4) ОР-9.
  - б) комисије за унапређење подофицира (ОР-5 - ОР-9) у саставу:
    - 1) ОФ-4 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-3,
    - 3) ОФ-2 (х 2),
    - 4) ОР-9.
  - с) комисије за унапређење официра (ОФ-1/поручник-ОФ-3) у саставу:
    - 1) ОФ-5 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-4 (х 4).
  - д) комисије за унапређење официра (ОФ-4 - ОФ-5) у саставу:
    - 1) ОФ-7 (предсједавајући),
    - 2) ОФ-6,
    - 3) ОФ-5 (х 3).
- (4) Сва три конститутивна народа, а по могућности и представник из реда осталих, заступљена су у свакој комисији, а одлуке сваке комисије доносе се једногласно.

Члан 114.
(Процедура)

(1) Приликом разматрања кандидата за унапређење, комисија мора имати увид у евиденције које садрже следеће податке о кандидату:

- a) годишње оцјене,
- b) сертификате о похађаним и завршеним курсевима и школама,
- c) дисциплинске картоне,
- d) кратак опис који садржи податке о његовим цивилним и војним квалификацијама,
- e) картон о његовим постављењима, као и додијеленим стимулативним мјерама.

(2) Комисија за унапређење разматра сваког кандидата за унапређење на основу евиденције која јој је достављена у складу са ставом (1) овог члана и доставља министру одбране ранг-листу оних који су предложени за унапређење.

(3) Министар одбране унапређује професионална војна лица на основу ранг-листе коју му је доставила комисија за унапређење.

Члан 115.
(Рад комисија)

- (1) Комисије за унапређење подофицира и официра састају се најмање једном годишње.
- (2) Комисија за унапређење војника састаје се по потреби.

Члан 116.
(Услови за унапређење)

Услови за унапређење су следећи:

- a) одговарајући степен школске спреме,
- b) потребно вријеме проведено у чину који има,
- c) потребно војно и цивилно школовање и усавршавање, према пропису који доноси министар одбране,
- d) предлог за унапређење у последња два оцјењивања,
- e) постављење на формацијско мјесто вишег чина или да постоји упражњено формацијско мјесто вишег чина,
- f) за унапређење у чин ОФ-5 професионално војно лице са личним чином ОФ-4 мора провести на формацијском мјесту ОФ-5 најмање годину дана и имати завршену школу усавршавања командно-штабног нивоа или научно звање магистра,
- g) за унапређење у чин ОФ-6 професионално војно лице са чином ОФ-5 мора провести на
формацијском мјесту ОФ-6 најмање годину дана и имати завршен оперативно-стратегијски
ниво усавршавања или имати научно звање доктора наука.

Члан 117.
(Потребни периоди за унапређење)

Да би професионална војна лица била разматрана за унапређење, морају провести у личном чину:

- a) ОФ-1 - 3 године
- b) ОФ-1 - 3 године
- c) ОФ-2 - 4 године
- d) ОФ-3 - 5 година

- e) ОФ-4 -5 година
- f) ОФ-5 -5 година
- g) ОР-5 -3 године
- h) ОР-6 -3 године
- i) ОР-7 -4 године
- j) ОР-8 -5 године.

Члан 118.

(Пријевремено унапређење)

Професионалном војном лицу које је три пута узастопно оцијењено оцјеном "одличан" вријеме за унапређење у виши чин скратиће се за једну годину у односу на вријеме које је потребно да проведе у чину.

Члан 119.

(Ванредно унапређење)

(1) Подофицир односно официр који постиже изванредне успјехе у раду и показује изузетну способност може бити ванредно унапријеђен у непосредно виши чин, ако је провео двије трећине времена које је овим законом прописано за поједине чинове, те ако је провео најмање годину дана на дужностима вишег чина.

(2) Ближе услове и поступак за ванредно унапређење подофицира односно официра до чина пуковника, из става (1) овог члана, прописује министар одбране.

Члан 120.

(Унапређење и служба ван земље)

(1) У изузетним случајевима, професионална војна лица на служби у операцијама подршке миру, дипломатским мисијама, мултилатералним војним организацијама ван земље или на другим привременим посебним задацима, може, за вријеме трајања такве службе, унаприједити Предсједништво, а на предлог министра одбране, у чин који је највише један чин изнад њиховог личног чина.

(2) Професионална војна лица могу у времену трајања такве службе, одређене ставом (1) овог члана, остварити сва права која им даје њихов привремени чин.

(3) По завршетку службе у операцијама подршке миру, дипломатским мисијама, мултилатералним војним организацијама ван земље или на другим привременим посебним задацима, професионалним војним лицима биће загарантована сва права дата њиховим личним војним чином, у складу са овим законом.

Члан 121.

(Унапређења припадника резервног састава)

Унапређење припадника резервног састава спроводи се у складу са одредбама ове главе овог закона.

ГЛАВА XIII – ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Члан 122.

(Основна правила и принципи)

- (1) Оцјењивање професионалних војних лица обавља се транспарентно и непристрасно и користи се као основ за унапређења и избор професионалних војних лица за војно образовање.
- (2) При оцјењивању цијени се способност, одговорност, способност руковођења, професионалност, обученост и војно владање.
- (3) Оцјене су: „одличан“, „добар“, „потребно оспособљавање“ и „лош“.
- (4) Оцјењивање професионалних војних лица обавља се сваке календарске године или на основу потреба службе.
- (5) Припадници резервног састава оцјењују се након сваког вршења активне војне службе, укључујући и вјежбе и операције.
- (6) Професионална војна лица која су у календарској години била на дужности мање од шест мјесеци не оцјењују се, без обзира на разлоге њиховог одсуствовања са дужности.
- (7) Оцјене се потписују и улажу у главну евиденцију персонала и војну евиденцију о извршавању дужности. Потписани примјерак сваке оцјене мора се уручити лицу које је оцјењено.

Члан 123.

(Основне процедуре)

- (1) Свака оцјена састоји се из два дијела:
  - а) претходне оцјене коју даје први надређени, или неко друго лице које одреди првонадређени као лице које је најбоље упознато са дневним послом који обавља лице које се оцјењује. У оба наведена случаја, лице које оцјењује мора у тренутку оцјењивања бити на служби на тренутном формацијском мјесту најмање 90 дана,
  - б) додатну оцјену даје првонадређени лица које обавља првобитно оцјењивање. Ово лице мора у тренутку оцјењивања бити у служби на тренутном формацијском мјесту најмање 60 дана.
- (2) Прије сваког оцјењивања, лице задужено за оцјењивање објашњено у ставу (1) овог члана обавиће разговор о оцјењивању и постићи договор о садржају текста изнесеног у оцјени.

Члан 124.

(Посљедице оцјењивања)

- (1) Професионалном војном лицу које је оцјењено оцјеном „лош“, или је три пута узастопно оцјењено оцјеном „потребно оспособљавање“ престаје професионална војна служба.
- (2) Професионалном војном лицу које је три пута узастопно оцјењено оцјеном „одличан“ скраћује се за годину дана период потребан за унапређење, у складу са чланом 117. овог закона.

Члан 125.

(Право на приговор и жалбу)

- (1) Професионална војна лица имају право да уложе приговор на оцјену.
- (2) Рок за приговор на оцјену је осам дана од дана пријема оцјене, а о њему одлучује лице које је обавило првобитно оцјењивање. Одлука о овом приговору мора бити донесена у року од 30 дана.
- (3) Жалбу на одлуку о приговору која је поменута у ставу (2) овог члана потребно је предати у року од 15 дана, а о њој одлучује лице првонадређено лицу које је обавило првобитно оцјењивање. Одлука о овој жалби мора бити донесена у року од 60 дана.

(4) Виши официр за извјештавање је одговоран за обезбјеђење да укупна дужина процедуре предаје приговора, описана у ст. (1) и ставу (2) овог члана, не буде дужа од 90 дана.

(5) Против коначне одлуке о оцјени не може се водити управни спор.

Члан 126.

(Додатни прописи)

Министар одбране доноси пропис о критеријумима за оцјењивање, административне процедуре и процедуре подношења приговора.

ГЛАВА XIV - ОДЛИКОВАЊА, НАГРАДЕ И ПОХВАЛЕ

Члан 127.

(Додјелљивање)

(1) Одликовања, награде и похвале професионалним војним лицима могу се додјелљивати за изузетну храброст односно нарочит успјех постигнут на служби у јединицама, командама и установама.

(2) Грађанима, страним држављанима и другим правним лицима могу се додјелљивати одликовања, плакете и друга признања за допринос Оружаним снагама.

Члан 128.

(Врсте похвале)

Похвала може бити усмена и писмена. Професионално војно лице писмено похваљује и награђује командант на дужности команданта бригаде, на истој или вишој дужности.

Члан 129.

(Прописи)

(1) Одликовања се утврђују посебним законом.

(2) Награде и похвале утврђује прописом министар одбране.

ГЛАВА XV – СТАЊА У СЛУЖБИ

Члан 130.

(Стање у току службе)

У току службе, професионална војна лица у Оружаним снагама могу бити:

- a) на дужности,
- b) на приправничком стажу,
- c) на школовању или усавршавању,
- d) на боловању,
- e) на располагању,
- f) удаљена са дужности.

Члан 131.

(Дужност у оквиру институција)

Професионално војно лице може бити на дужности у штабовима, командама, јединицама, установама Оружаних снага и Министарству одбране Босне и Херцеговине.

Члан 132.

(Критеријуми за постављење)

- (1) Професионална војна лица постављају се према потреби службе на одговарајућа формацијска мјеста према:
  - a) стручној спреми,
  - b) чину,
  - c) личној војноевиденцијској специјалности,
  - d) посебним способностима предвиђеним за дато формацијско мјесто.
- (2) Распоред на одређено формацијско мјесто војноевиденцијске специјалности сматра се постављењем према личној војноевиденцијској специјалности.

Члан 133.

(Надлежност за постављења)

- (1) Предсједништво поставља сва професионална војна лица на формацијска мјеста за која је предвиђен чин генерала на основу предлога министра одбране.
- (2) Сва остала професионална војна лица поставља министар одбране.

Члан 134.

(Постављење на формацијска мјеста)

- (1) Професионално војно лице поставља се на формацијско мјесто у пуку, односно служби према личном чину и војноевиденцијској специјалности.
- (2) Професионално војно лице које показује натпросјечну способност у вршењу дужности може бити распоређено на формацијско мјесто вишег чина.
- (3) У изузетним случајевима, професионално војно лице, по потреби службе и уз писмени пристанак, може се поставити на формацијско мјесто нижег чина до двије године.

Члан 135.

(Постављење на формацијска мјеста нижих чинова)

Професионално војно лице из члана 134. став (3) овог закона може бити постављено на формацијско мјесто нижег чина у сљедећим случајевима:

- a) због укидања формацијског мјеста или због измјене формацијског чина у структури формацијског мјеста,
- b) због премјештаја на основу личног захтјева,
- c) када је разријешено дужности, а нема могућност постављења на формацијско мјесто личног чина,
- d) када се поједина формацијска мјеста не могу попунити, а интереси службе то налажу,
- e) када је оцјеном надлежне љекарске комисије предложена промјена формацијског мјеста, а нема могућности за постављење на одговарајуће формацијско мјесто.

Члан 136.

(Конкурси и огласи)

- (1) Упражњена формацијска мјеста у оквиру Оружаних снага утврђују се на основу система за вођење евиденције о персоналу и извјештавања о јачини јединица из члана 99. овог закона.
- (2) Попуњавање упражњених формацијских мјеста у оквиру Оружаних снага професионалним војним лицима врши се расписивањем конкурса односно огласа, изузев кадета и стипендиста по завршеном школовању.

(3) Избор кандидата по расписаном конкурсy врши комисија, коју именује министар одбране.

Члан 137.

(Постављење у други род или службу)

Професионално војно лице може бити постављено на формацијско мјесто у оквиру другог рода односно службе, по потреби службе, и то у случају:

- a) укидања формацијског мјеста на које је распоређено или због измјене формацијских елемената у структури тог формацијских мјеста,
- b) губитка здравствене способности потребне за обављање дужности формацијског мјеста на које је постављено, под условом да не постоји могућност постављења на одговарајуће формацијско мјесто.

Члан 138.

(Вршилац дужности)

- (1) Умјесто професионалног војног лица које је привремено спријечено да врши дужност одређује се вршилац дужности.
- (2) Вршилац дужности може се одредити и на упражњено формацијско мјесто.
- (3) Вршење дужности може трајати најдуже годину дана од дана ступања на дужност.
- (4) Ако је то услов за унапређење, вријеме проведено на дужности из ст. (1) и (2) овог члана рачуна се као да је професионално војно лице постављено на дато формацијско мјесто.
- (5) Професионално војно лице које је одређено у складу са ст. (1) и (2) овог члана задржава статус и сва права његовог претходног формацијског мјеста, ако је за њега то повољније.

Члан 139.

(Приправнички стаж)

- (1) Ради стицања праксе потребне за самостално вршење дужности, након завршетка школовања, професионална војна лица (љекари, економисти, правници и друга слична занимања) примају се у својству приправника.
- (2) Приправнички стаж из става (1) овог члана може трајати најдуже годину дана.
- (3) Вријеме проведено у својству приправника рачуна се у вријеме проведено у чину.
- (4) Министар одбране доноси пропис за приправнички стаж из овог члана.

Члан 140.

(Школовање и усавршавање)

- (1) Професионално војно лице бира се за школовање или усавршавање.
- (2) Професионално војно лице упућено на школовање или усавршавање разрјешава се дужности ако школовање или усавршавање траје дуже од године дана.
- (3) Професионално војно лице упућено на школовање или усавршавање ради промјене војно-евиденцијске специјалности разрјешава се дужности без обзира на трајање школовања или усавршавања.
- (4) Професионалном војном лицу вријеме проведено на школовању или усавршавању рачуна се у вријеме проведено на служби, са правом личног чина и дужности са које је упућен на школовање или усавршавање, те се унапређује уз услове прописане овим законом.
- (5) Прописом министра одбране уређују се услови, поступак и надлежност за избор и упућивање на школовање или усавршавање професионалних војних лица.

Члан 141.

(Стипендирање)

- (1) Министарство одбране Босне и Херцеговине може додијелити стипендије студентима факултета и ученицима средњих школа (у даљем тексту: војни стипендисти) да би попунило формацијска мјеста или укључило кадете у војне образовне институције.
- (2) Ради попуњавања формацијских мјеста у Оружаним снагама, професионална војна лица могу бити упућена на факултете, као и друге врсте школа у земљи и иностранству.
- (3) Услове и начин стипендирања војних стипендиста прописује министар одбране.

Члан 142.

(Обавезе)

- (1) Кадети, професионална војна лица и војни стипендисти који похађају школе како би попунили формацијска мјеста у војсци распоређују се, послије завршетка школовања, на одговарајућа формацијска мјеста.
- (2) Војни стипендисти из става (1) овог члана могу своје дужности обављати у својству цивила, ако је тако регулисано уговором о стипендирању.
- (3) Војни стипендисти из става (1) овог члана који својом кривицом нису завршили школовање, или који не ступе у војну службу по завршетку школовања, дужни су да Министарству одбране Босне и Херцеговине надокнаде трошкове школовања.
- (4) Министар одбране одређује висину трошкова школовања.

Члан 143.

(Период војне службе након школовања)

- (1) Кадети и војни стипендисти који су завршили школовање у средњим школама и на факултетима дужни су да проведу у служби временски период који је двоструко дужи од периода трајања школовања или стипендирања, ако уговором није другачије регулисано.
- (2) Професионална војна лица упућена на школовање и усавршавање дужна су да ступе у војну службу на временски период који је двоструко дужи од периода трајања школовања и усавршавања, уколико уговором није другачије регулисано.
- (3) Изузетак од става (1) овог члана су кадети који заврше ваздухопловне школе као пилоти, а који су дужни да ступе у војну службу на временски период који траје 10 година од дана завршетка школовања, ако уговором није регулисан дужи временски период.

Члан 144.

(Боловање)

- (1) Професионално војно лице за вријеме спријечености за обављање службе из здравствених разлога налази се на боловању.
- (2) Професионално војно лице које због болести не може обављати дужност на свом формацијском мјесту биће разријешено дужности ако надлежна љекарска комисија оцијени да би боловање могло трајати дуже од шест мјесеци.
- (3) У случају из става (1) овог члана, професионално војно лице задржава права свог чина и унапређује се уз услове прописане овим законом.

Члан 145.

(Располагање)

- (1) Располагање настаје искључиво као посљедица реорганизовања и смањења обима послова и укидањем формацијских мјеста.
- (2) Професионално војно лице које је на располагању може се:
  - а) распоредити на нову дужност,

- b) ако је ово распоређивање немогуће, професионалном војном лицу нуди се пријевремено пензионисање, у складу са чланом 47. овог закона, односно посебним законом,
  - c) ако је пријевремено пензионисање немогуће, професионално војно лице на располагању биће разријешено дужности и биће му одређен статус располагања у трајању од шест мјесеци.
- (3) Разријешено професионално војно лице са радним стажом дужим од шест година има право на један додатни мјесец располагања за сваку додатну годину радног стажа, а највише до 12 мјесеци.
- (4) За вријеме располагања професионално војно лице има право на плату у висини плате у посљедњем мјесецу у којем је радило.
- 5) По истеку времена располагања из става (3) овог члана прекида се служба професионалном војном лицу.
- 6) Лице из става (5) овог члана има право на отпремнину у висини износа његове шестомјесечне плате.

Члан 146.

(Удаљење са дужности)

- (1) Професионално војно лице удаљава се са дужности:
- a) за вријеме док се налази у притвору,
  - b) за вријеме издржавања казне затвора до шест мјесеци,
  - c) ако је затечено у извршењу кривичног дјела или дисциплинског преступа у вези са службом,
  - d) за вријеме трајања дисциплинског односно кривичног поступка, ако би његово задржавање у служби било штетно по интересе службе.
- (2) Послије престанка разлога удаљења са дужности, надлежни старјешина дужан је да одлучи о даљем статусу војног лица.
- (3) Против рјешења о удаљењу са дужности дозвољено је уложити жалбу старјешини надређеном старјешини који је донио рјешење у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (4) Жалба не задржава извршење рјешења.
- (5) Вријеме удаљења са дужности не рачуна се у вријеме за унапређење, осим ако се утврди да није постојао разлог за удаљење.
- (6) Удаљење са дужности документоваће се у писаној форми, а једна копија биће уложена у персонални досије и картон о раду професионалног војног лица.

Члан 147.

(Привремено упућивање)

- (1) Професионално војно лице, због потреба службе, може бити привремено упућено у штаб, неку другу команду, јединицу, установу Оружаних снага и Министарство одбране Босне и Херцеговине у истом или другом мјесту службе.
- (2) Привремено упућивање из става (1) овог члана може трајати најдуже годину дана у току трајања једног уговора.

Члан 148.

(Премјештај)

- (1) Професионална војна лица током службе могу бити премјештена према потребама службе.

- (2) Министар одбране доноси пропис којим се регулише поступак премјештаја професионалних војних лица.
- (3) Премјештајем, у смислу става (1) овог члана, сматра се промјена мјеста службе због постављења на нову дужност, ако то захтијева промјену боравишта.
- (4) Премјештај се врши због:
  - a) потреба службе,
  - b) замјене професионалног војног лица које напушта службу или одлази у пензију,
  - c) потребе професионалног усавршавања професионалног војног лица,
  - d) уобичајене ротације према измјенама у командовању,
  - e) унапређења,
  - f) личног захтјева.

Члан 149.

(Надлежност за премјештај)

- (1) Предсједништво премјешта генерале на основу предлога министра одбране.
- (2) Министар одбране премјешта сва остала професионална војна лица.

Члан 150.

(Право на изјашњавање)

Прије доношења наредбе за премјештај и постављење, професионалном војном лицу омогућиће се изјашњавање о томе.

Члан 151.

(Вријеме обављања командне дужности)

- (1) Професионално војно лице може исту командну дужност, закључно са дужности команданта бригаде и њој равној дужности, обављати најдуже четири године.
- (2) Изузетно, због потреба службе, дужности из става (1) овог члана могу се обављати најдуже шест година.

Члан 152.

(Премјештај из здравствених разлога)

Професионално војно лице може бити премјештено због здравствених разлога ако:

- a) надлежна љекарска комисија утврди да би даљњи боравак у мјесту службе због карактера болести професионалног војног лица или члана његове уже породице био штетан,
- b) у мјесту службе не постоји одговарајуће формацијско мјесто,
- c) прихвати постављење на ниже формацијско мјесто.

Члан 153.

(Упућивање у друге институције или правна лица)

- (1) Професионално војно лице може, по потреби службе, бити упућено у други орган државне управе, институцију, агенцију или правно лице.
- (2) Права и дужности професионалних војних лица из става (1) овог члана регулишу се овим законом, важећим законима који регулишу рад ограна из става (1) као и прописима и наређењима која изда министар одбране.
- (3) Професионално војно лице из става (1) овог члана има сва права и обавезе професионалног војног лица, ако законом није другачије одређено.

Члан 154.**(Промјена рода или службе)**

- (1) Професионалном официру или подофициру може бити промијењен род или служба на лични захтјев или због потреба службе.
- (2) Лицу из става (1) овог члана може се промијенити род односно служба на лични захтјев ако има потребне квалификације и ако то дозвољавају потребе попуњавања. Лицу из става (1) овог члана мијења се род или служба, на основу потреба Оружаних снага, у случају укидања формацијског мјеста на којем је лице било на служби или распоређено, или ради попуњавања упражњених мјеста у другом роду односно служби, ако наведено лице има потребну стручну спрему и да свој пристанак за промјену рода или службе.
- (3) Акт о промјени рода или службе за лица из става (1) овог члана доноси министар одбране.

ГЛАВА XVI - ЧИНОВИ И ОБИЉЕЖЈА ОРУЖАНИХ СНАГА**Члан 155.****(Чинови)**

- (1) Чинови генерала, официра, подофицира и војника у Оружаним снагама су сљедећи:

а) **чинови генерала:**

- 1) **Чин:** Генерал-пуковник
НАТО ознака: ОФ-8
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Ген. пук.
- 2) **Чин:** Генерал-мајор
НАТО ознака: ОФ-7
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Ген. мај.
- 3) **Чин:** Бригадни генерал
НАТО ознака: ОФ-6
Начин обраћања: Генерал
Скраћеница: Бриг.ген.

б) **чинови официра:**

- 1) **Чин:** Бригадир
НАТО ознака: ОФ-5
Начин обраћања: Бригадир
Скраћеница: Бриг.
- 2) **Чин:** Пуковник
НАТО ознака: ОФ-4
Начин обраћања: Пуковник
Скраћеница: Пук.
- 3) **Чин:** Мајор
НАТО ознака: ОФ-3

Начин обраћања: Мајор

Скраћеница: Мај.

- 4) **Чин:** Капетан
НАТО ознака: ОФ-2
Начин обраћања: Капетан
Скраћеница: Кап.
- 5) **Чин:** Поручник
НАТО ознака: ОФ-1
Начин обраћања: Поручник
Скраћеница: Пор.
- 6) **Чин:** Потпоручник
НАТО ознака: ОФ-1
Начин обраћања: Потпоручник
Скраћеница: П. пор.

с) чиновни подофицира:

- 1) **Чин:** Заставник I класе
НАТО ознака: ОР-9
Начин обраћања: Заставник
Скраћеница: Заст. I кл.
- 2) **Чин:** Заставник
НАТО ознака: ОР-8
Начин обраћања: Заставник
Скраћеница: Заст.
- 3) **Чин:** Старији водник I класе
НАТО ознака: ОР-7
Начин обраћања: Старији водник
Скраћеница: Ст. вод. I кл.
- 4) **Чин:** Старији водник
НАТО ознака: ОР-6
Начин обраћања: Старији водник
Скраћеница: Ст. вод
- 5) **Чин:** Водник
НАТО ознака: ОР-5
Начин обраћања: Водник
Скраћеница: Вод.

д) Чиновни војника:

- 1) **Чин:** Каплар
НАТО ознака: ОР-3/4
Начин обраћања: Каплар
Скраћеница: Кпл.
- 2) **Чин:** Војник I класе
НАТО ознака: ОР-2
Начин обраћања: Војник
Скраћеница: Вој. I кл.
- 3) **Чин:** Војник
НАТО ознака: ОР-1
Начин обраћања: Војник
Скраћеница: Вој.

Члан 156.

(Обиљежја чинова)

- (1) Обиљежја чина генерала састоје се од грба Босне и Херцеговине са мачевима окруженим златним вијенцем од храстових листова и златним звијездама са седам кракова на еполети оивиченој златном пругом.
- (2) Обиљежја чинова официра (ОФ-1 – ОФ-2) састоје се од сребрних пруга на почетку еполете (на рамену) и сребрних звијезда, како слиједи:
  - a) потпоручник (ОФ-1) – једна звијезда,
  - b) поручник (ОФ-1) – двије звијезде,
  - c) капетан (ОФ-2) – три звијезде.
- (3) Обиљежја чинова официра (ОФ-3 – ОФ-5) састоје се од мачева на почетку еполете оивичених сребрном пругом и сребрних звијезда, како слиједи:
  - a) мајор (ОФ-3) – једна звијезда,
  - b) пуковник (ОФ-4) – двије звијезде,
  - c) бригадир (ОФ-5) – три звијезде.
- 4) Обиљежја чинова подофицира (ОР-5 – ОР-9) састоје се од ознаке у облику слова „V“ и жуте пруге на почетку еполете, како слиједи:
  - a) водник (ОР-5) – једна уска пруга,
  - b) старији водник (ОР-6) – двије уске пруге,
  - c) старији водник I класе (ОР-7) – три уске пруге,
  - d) заставник (ОР-8) – једна дебела пруга и једна уска пруга,
  - e) заставник I класе (ОР-9) – једна дебела пруга и двије уске пруге.
- (5) Обиљежја чинова војника (ОР-1 – ОР-4) састоје се од ознаке у облику слова «V» сребрне боје како слиједи:
  - a) војник (ОР-1) - једна уска пруга,
  - b) војник прве класе (ОР-2) - двије уске пруге,
  - c) каплар (ОР-3/4) - три уске пруге

Члан 157.

(Маскирне униформе)

Све маскирне униформе у Оружаним снагама су од истог или сличног материјала са истом маскирном шаром.

Члан 158.

(Обиљежја)

- (1) Обиљежја треба да се налазе на капи/беретки, десном рамену и у случају кад је то одобрено на лијевом рамену униформе свих припадника Оружаних снага.
- (2) Сви, осим официра у чину генерала, на капи/беретки носе беџеве копнене војске или ваздухопловства и противзрачне одбране Оружаних снага. На капи/беретки официра у чину генерала налази се беџ грба Босне и Херцеговине са мачевима и златним вијенцем.
- (3) Обиљежје на десном рамену свих припадника Оружаних снага је застава Босне и Херцеговине.
- (4) Припадници пукова на лијевом рамену носе обиљежје свог пука.
- (5) Додатна обиљежја бригаде, друге институције, односно јединице носеће се испод обиљежја пука на лијевом рамену, ако то одобри министар одбране.
- (6) Сви осим официра у чину генерала могу носити највише два обиљежја на лијевом рамену.
- (7) Официри у чину генерала који командују бригадама, односно институцијама носеће обиљежја бригаде, односно институције на лијевом рамену. Официри у чину генерала не могу носити никакво друго обиљежје на лијевом рамену.

ГЛАВА XVII - ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ

Члан 159.

(Повреда војне дисциплине и дисциплинска одговорност)

- (1) Повреда војне дисциплине је свако понашање супротно одредби члана 33. став (1) овог закона.
- (2) Повреда војне дисциплине може бити лакша и тежа.
- (3) Лакша повреда војне дисциплине је дисциплинска грешка. Тежа повреда војне дисциплине је дисциплински преступ.
- (4) За повреду војне дисциплине одговарају професионална војна лица, лица у резервном саставу и кадети у војној школи, ако су у току обављања службе или ван ње војну дисциплину повриједили с умишљајем или из нехата.
- (5) Професионална војна лица, лица у резервном саставу и кадети у војној школи одговарају за повреду војне дисциплине док су на служби у Оружаним снагама.

Члан 160.

(Дисциплинске грешке)

Дисциплинске грешке су:

- a) неблаговремено или непотпуно извршавање команди, одлука или наредби надређенога,
- b) учестало кашњење на службу или на дужност или ранији одласци са службе или са дужности,
- c) неоправдани изостанак са службе или са дужности у трајању од једног дана,
- d) необавјештавање надређеног о спријечености доласка на службу или на дужност у року од 24 часа,
- e) повреда прописа о ношењу војне униформе, војничком изгледу и личној хигијени,
- f) неуљудан однос према сарадницима, подређенима и надређенима,
- g) повреда прописа о поздрављању, обраћању, представљању и јављању,
- h) конзумирање алкохола на служби или током обављања дужности,
- i) спавање на дужности,

- j) прикривање или непријављивање починилаца дисциплинских грешака,
- k) друго поступање супротно прописима из области одбране, којим се не наноси штета имовини Босне и Херцеговине или других јавноправних органа.

Члан 161.
(Дисциплински преступи)

Дисциплински преступи су:

- a) неизвршавање или одбијање извршавања команди, одлука или наредби надређенога,
- b) самовољно напуштање формације или установе,
- c) самовоља у обављању службе или дужности,
- d) несавјесно или немарно обављање службе,
- e) злоупотреба положаја или прекорачење службених овлашћења,
- f) употреба силе или ватреног оружја супротно овом закону и прописима донесеним на основу овог закона,
- g) повреда прописа о стражарској служби,
- h) опијеност или стање под дејством алкохола, наркотика или опијата приликом доласка на службу или дужност или за вријеме службе или обављања дужности,
- i) неовлашћена употреба средстава додијелених или повјерених ради извршавања задатака или дужности,
- j) наношење штете војној имовини или другој имовини у вези са обављањем службе,
- k) непредузимање или недовољно предузимање мјера из оквира властитих дужности, неопходних за безбједност постројења, средстава, лица или повјерених или додијелених предмета,
- l) прикривање од овлашћених војних лица чињеница о начину извршења службене радње или употребе силе,
- m) повреда прописа о тајним или повјерљивим подацима или информацијама,
- n) неоправдани изостанак са службе или са дужности у трајању дужем од једног дана,
- o) злоупотреба боловања,
- p) фалсификовање извјештаја или подношење лажних извјештаја,
- r) фалсификовање, уништење или прикривање службених докумената, службених књига или предмета,
- s) непредузимање прописаних, наређених или других мјера потребних за очување живота и здравља људи, или за очување исправности постројења, објеката и технике те средстава за рад,
- t) поступак којим се вријеђа достојанство подређених или млађих или које је дискриминирајуће по полу, раси, боји коже, вјероисповијести или националности, а нарочито сексуално злостављање или узнемиравање, односно било који поступак којим се крше права која им по прописима припадају,
- u) непристојно понашање које наноси штету угледу Министарства обране Босне и Херцеговине или Оружаним снагама, нарочито нарушавање јавног реда и мира, посебно непристојним понашањем или сукобљавањем на јавном мјесту, или било који други поступак који ремети јавни ред и мир, без обзира на мјесто и вријеме догађаја,

- v) спречавање, избјегавање или одгађање интерног поступка према себи,
- z) прикривање или непријављивање починилаца дисциплинских престапа,
- aa) обављање дјелатности супротно одредбама овог закона и Закона о одбрани или без претходног
  - одобрења министра одбране,
- bb) повреда прописа о политичкој дјелатности или синдикалном организовању у Оружаним
  - снагама,
- cc) понављање дисциплинских грешака, почињењем најмање двије дисциплинске грешке током
  - једне календарске године,
- dd) почињење кривичног дјела или постојање основане сумње да је кривично дјело почињено,
- ee) остали поступци супротни прописима из области одбране, којима се наноси штета имовини
  - Босне и Херцеговине или других јавноправних органа.

Члан 162.

(Дисциплинске санкције)

- (1) За повреду војне дисциплине починиоцима се изричу сљедеће дисциплинске санкције:
  - a) дисциплинске мјере,
  - b) дисциплинске казне.
- (2) За дисциплинске грешке изричу се дисциплинске мјере, а за дисциплинске преступе дисциплинске казне.
- (3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, за дисциплинске преступе кадета и резервних војника изричу се дисциплинске мјере.
- (4) За једну или више повреда војне дисциплине о којима се истовремено одлучује изриче се само једна дисциплинска мјера или једна дисциплинска казна.

Члан 163.

(Избор врсте и мјере дисциплинске санкције)

- (1) При избору врсте и мјере дисциплинске санкције узима се у обзир: врста повреде војне дисциплине, последице повреде војне дисциплине, степен кривице лица против којег се води поступак, побуде из којих је повријеђена војна дисциплина, околности у којима је повријеђена војна дисциплина, дотадашње обављање службе и понашање лица против којег се води поступак, природа његове службе и дужности, његов однос према оштећеном и накнади штете проузроковане повредом војне дисциплине те друге олакшавајуће и отежавајуће околности.
- (2) Начелник Заједничког штаба Оружаних снага најмање једном годишње предлаже министру одбране доношење обавезујућих упутстава ради утврђивања јединствене дисциплинске политике у спровођењу дисциплинских поступака.

Члан 164.

(Дисциплинске мјере)

- (1) Дисциплинске мјере су:
  - a) опомена,
  - b) укор,
  - c) прекоредна служба у трајању до три смјене,
  - d) забрана изласка из касарне у трајању до 10 дана,

- e) смањење плате од 5% до 20% у трајању од једног до три мјесеца,
  - f) војнички притвор у трајању до 15 дана.
- (2) Дисциплинска мјера прекоредне службе из става (1) тачке c) овог члана може се изрећи само кадетима и резервним војницима.
- (3) Дисциплинске мјере забране изласка из касарне из става (1) тачке d) и војничког притвора из става (1) тачке f) овог члана могу се изрећи само кадетима, резервним војницима и професионалним војницима.
- (4) Дисциплинска мјера смањења плате из става (1) тачке e) овог члана не може се изрећи кадетима ни лицима у резервном саставу.

Члан 165.

(Дисциплинске казне)

- (1) Дисциплинске казне су:
- a) заустављање у напредовању у служби и унапређењу у трајању од једне до четири године,
  - b) смањење плате од 21% до 33% у трајању од четири до 12 мјесеци,
  - c) војнички притвор у трајању до 30 дана,
  - d) превођење чина у непосредно нижи чин,
  - e) одузимање чина,
  - f) смјењивање са дужности уз распоред на формацијско мјесто непосредно нижег чина у трајању од једне до три године,
  - g) смјењивање са командне односно руководне дужности уз забрану именовања на такву дужност у трајању од једне до пет година,
  - h) губитак професионалне службе.
- (2) Дисциплинска казна заустављања у напредовању у служби и унапређењу из става (1) тачке a) овог члана може се изрећи само професионалним војним лицима, резервним официрима и подофицирима.
- (3) Дисциплинске казне смањења плате из става (1) тачке b) и војничког притвора из става (1) тачке c) овог члана могу се изрећи само професионалним војним лицима.
- (4) Дисциплинске казне превођења у непосредно нижи чин из става (1) тачке d) и одузимања чина из става (1) тачке e) овог члана могу се изрећи само војним лицима.
- (5) Дисциплинска казна смјењивања са дужности уз распоређивање на формацијско мјесто непосредно нижег чина из става (1) тачке f) овог члана може се изрећи свим лицима на служби у Оружаним снагама, с тим да официр не може бити распоређен на формацијско мјесто подофицира, а подофицир на формацијско мјесто војника.
- (6) Дисциплинска казна смјењивања са командне, односно руководне дужности уз забрану именовања на такву дужност из става (1) тачке g) овог члана може се изрећи свим лицима на служби у Оружаним снагама распоређенима на командне односно руководне дужности.
- (7) Дисциплинска казна губитка професионалне службе из става (1) тачке h) овог члана може се изрећи професионалним војним лицима.

Члан 166.

(Застаријевање покретања и вођења дисциплинског поступка)

- (1) Покретање дисциплинског поступка због дисциплинске грешке застаријева након протека три мјесеца од дана кад је надређено лице, постављено на дужност команданта чете, њему равног или вишег нивоа дужности, сазнало за извршену повреду и починиоца, али

најкасније у року од шест мјесеци од дана извршења повреде, а поступак се мора завршити у року од шест мјесеци од дана покретања.

(2) Покретање дисциплинског поступка због дисциплинског престапа застаријева након протеча 12 мјесеци од дана кад је надређено лице, постављено на дужност команданта бригаде, њему равног или вишег нивоа дужности, сазнало за дисциплински престап, али најкасније у року од двије године од извршеног престапа, а поступак се мора завршити у року од двије године од дана покретања.

(3) Застаријевање покретања и вођења дисциплинског поступка због дисциплинског престапа који има обиљежја кривичног дјела, те је поводом тог кривичног дјела у току поступак пред надлежним тужиоцем или судом или је кривични поступак већ завршен правоснажном осуђујућом пресудом, наступа истовремено кад и застаријевање кривичног гоњења.

Члан 167.

(Застаријевање извршења дисциплинске санкције)

(1) Застаријевање извршења дисциплинске мјере наступа након протеча два мјесеца од дана кад је одлука о дисциплинској мјери постала извршна, а застаријевање извршења дисциплинске казне након протеча четири мјесеца од дана кад је одлука о дисциплинској казни постала извршна.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, застаријевање извршења дисциплинске казне престанка професионалне службе наступа након протеча шест мјесеци од дана кад је одлука о казни постала извршна.

(3) Застаријевање извршења дисциплинске казне прекида се сваком радњом усмјереном на извршење казне.

(4) Застаријевање извршења дисциплинске казне наступа у свакоме случају када протекне два пута онолико времена колико је прописано у ст. (1) и (2) овог члана.

Члан 168.

(Помиловање за војнодисциплинске санкције)

(1) Помиловање за војнодисциплинску санкцију изречену поједином професионалном војном лицу, лицу у резервном саставу или кадету у војној школи може дати министар одбране уз сагласност Предсједништва.

(2) Помиловањем се може одредити потпуно или дјелимично ослобађање од извршења дисциплинске санкције или замијенити изречена дисциплинска санкција блажом дисциплинском санкцијом.

(3) Помиловање се може дати само на основу молбе за помиловање.

(4) Помиловање нема утицај на права трећих лица.

(5) Предсједништво обавјештава Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине до 31. марта сваке године о сагласностима за помиловања за војнодисциплинске санкције датим током претходне календарске године.

Члан 169.

(Брисање из војнодисциплинске евиденције)

(1) Дисциплинска мјера брише се из војнодисциплинске евиденције послије протеча двије године од дана када је дисциплинска мјера извршена, под условом да лице није починило нову повреду војне дисциплине у року од једне године од дана кад је дисциплинска мјера извршена.

(2) Дисциплинска казна брише се из војнодисциплинске евиденције послије протеча четири године од дана када је дисциплинска казна извршена, под условом да лице није

починило нову повреду војне дисциплине у року од двије године од дана када је дисциплинска казна извршена.

(3) Брисање из војнодисциплинске евиденције обавља се по службеној дужности.

Члан 170.

(Основне одредбе о дисциплинском поступку)

(1) Војнодисциплински поступак спроводи се у складу са одредбама овог закона и прописа из члана 33. став (3) овог закона.

(2) Свако може поднијети дисциплинску пријаву за повреду војне дисциплине. Надлежни органи могу и по службеној дужности покренути дисциплински поступак.

(3) Дисциплински поступак мора бити фер и транспарентан. Лице које одговара у дисциплинском поступку има сљедећа основна права:

- а) право да буде на вријеме обавијештено о наводима оптужбе за повреду војне дисциплине и доказима којима се наводи оптужбе поткрепљују те право да писано одговори на наводе оптужбе или да се његова усмена изјава запише,
- б) право на фер и јавно саслушање у разумном року,
- с) право да не даје изјаву против себе, право присуства на сваком саслушању и право одбране против навода оптужбе уз стручну помоћ браниоца по свом избору,
- д) право на јавно изрицање одлуке,
- е) право на жалбу против одлуке.

(4) Изузетно од става (1) тачке б) овог члана, јавност може бити потпуно или дјелимично искључена са саслушања ако то захтијевају интереси службе или дужности, јавног реда и државне безбједности демократског друштва, или ако је то у интересу малољетника или заштите приватног живота. Јавност такође може бити искључена до неопходне мјере у околностима кад би ометала интересе правде према мишљењу органа које води дисциплински поступак.

(5) Бранилац из става (3) тачке с) овог члана може бити свако лице на служби у Оружаним снагама, а ако није на служби браниоца, може бити само адвокат или адвокатски приправник.

Члан 171.

(Надлежност у дисциплинском поступку)

(1) Опомену, укор, прекоредну службу у трајању до три смјене и забрану изласка из касарне у трајању до пет дана изриче надређени старјешина на положају командира вода, њему једнаког или вишег положаја.

(2) Остале дисциплинске мјере изричу:

- а) командир чете – забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању до три дана,
- б) командант батаљона и командир самосталне чете - забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању од десет дана,
- с) командант бригаде, самосталног батаљона и старјешине њему равног или вишег положаја - забрану изласка из касарне у трајању од десет дана и војнички притвор у трајању од 15 дана и смањење плате од 5% до 20% у трајању од једног до три мјесеца.

(3) Надлежне старјешине расправљају и одлучују о дисциплинској одговорности за учињене дисциплинске грешке и изричу дисциплинске мјере.

(4) Војнодисциплинска вијећа расправљају и одлучују о дисциплинској одговорности за учињене дисциплинске преступе и изричу дисциплинске казне.

Члан 172.

(Војнодисциплинска вијећа)

- (1) У Оружаним снагама за расправљање и одлучивање о дисциплинским преступима војних лица у првом и другом степену овим законом оснивају се војнодисциплинска вијећа.
- (2) Првостепена војнодисциплинска вијећа именује командант бригаде или старјешина истог или вишег ранга и састоје се од три члана од којих је један предсједник вијећа.
- (3) Другостепено војнодисциплинско вијеће рјешава по жалбама на одлуке првостепених војнодисциплинских вијећа и именује га министар одбране и састоји се од три члана од којих је један предсједник вијећа.

ГЛАВА XVIII – ПРЕСТАНАК ВОЈНЕ СЛУЖБЕ

Члан 173.

(Престанак војне службе)

- (1) Професионалном војном лицу служба престаје:
- a) истеком уговорног рока о пријему на службу, ако се уговор не продужи,
  - b) због трајне здравствене неспособности за војну службу,
  - c) због ограничене способности, када професионално војно лице не прихвати премјештај узрокован измијењеним способностима,
  - d) истеком времена располагања у складу са чланом 145. овог закона,
  - e) ако пет дана узастопно неоправдано изостане са дужности или седам дана у току године са прекидима,
  - f) ако је оцијењено коначном оцјеном "лош",
  - g) ако је три пута узастопно оцијењено оцјеном "потребно оспособљавање",
  - h) због дисциплинске казне одузимања чина,
  - i) због дисциплинске казне губитка службе,
  - j) ако је правоснажно осуђено на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,
  - k) споразумно,
  - l) на основу личног захтјева,
  - m) ако је у вријеме пријема на службу постојала сметња за пријем, коју је професионално војно лице прикривало,
  - n) стицањем услова за пензију,
  - o) смрћу.
- (2) Прописе за успостављање процедура за прекид службе професионалних војних лица доноси министар одбране.

Члан 174.

(Оцјена здравствене способности)

- (1) Оцјену здравствене способности за војну службу утврђује надлежна лекарска комисија, а на захтјев професионалног војног лица или по захтјеву старјешине ранга команданта самосталног батаљона или вишег старјешине.
- (2) Ако се професионално војно лице налази на боловању шест мјесеци непрекидно, односно 12 мјесеци са прекидима у посљедње двије године, надлежни командант из става (1) овог члана обавезан је да такво лице упути на оцјену здравствене способности за војну службу, а коју даје надлежна лекарска комисија.

Члан 175.

(Поступак за престанак службе)

- (1) Предлог за престанак службе професионалног војног лица подноси надлежни старјешина министру одбране, у року од осам дана по наступању разлога за престанак службе.
- (2) Министар одбране доноси наредбу о престанку службе у року од 30 дана по пријему основаног предлога за престанак службе.
- (3) Наредба о престанку службе по захтјеву професионалног војног лица доноси се најкасније у року од 30 дана од дана подношења писаног захтјева.
- (4) Професионално војно лице разрјешава се дужности најкасније у року од седам дана од дана доношења наредбе о престанку службе.

Члан 176.

(Частан и нечастан отпуст)

- (1) Професионалном војном лицу се у акту о престанку службе назначава да је отпуштено уз "частан отпуст" или "нечастан отпуст".
- (2) "Нечастан отпуст" добија професионално војно лице којем је служба престала због:
  - a) неоправданог изостанка са посла,
  - b) службене оцјене "лош", или оцјене "потребно оспособљавање" дате три пута узастопно,
  - c) одбијања премјештаја и распореда,
  - d) дисциплинске одговорности у складу са правилима о војној дисциплини,
  - e) чињенице да је правоснажно осуђено на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци за кривично дјело,
  - f) прикривања чињеница приликом ступања на службу од којих је зависила одлука о пријему.
- (3) У свим другим случајевима престанка службе професионална војна лица отпуштају се уз "частан отпуст".

Члан 177.

(Посљедице "часног отпуста" и "нечасног отпуста")

- (1) Професионална војна лица која су из службе отпуштена уз "частан отпуст" задржавају право на службени назив чина, те право на ношење војне униформе у свечаним приликама.
- (2) „Нечастан отпуст“ има за посљедицу губитак свих права и повластица која би професионално војно лице имало након престанка професионалне војне службе, као што су:
  - a) право на поновни пријем у професионалну војну службу,
  - b) право на ношење војне униформе у свечаним приликама,
  - c) право на оспособљавање чином.

Члан 178.

(Престанак обавезе службе у резервном саставу)

- (1) Припаднику резервног састава служба престаје:
  - a) на основу личног захтјева,
  - b) због трајне здравствене неспособности за војну службу,
  - c) због ограничене способности, ако не постоји могућност распореда,
  - d) ако је оцијењено коначном оцјеном "лош",
  - e) ако је три пута узастопно оцијењено оцјеном " потребно оспособљавање",
  - f) због дисциплинске казне одузимање чина,
  - g) због дисциплинске казне губитка службе,
  - h) ако је правоснажно осуђен на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест мјесеци,

- i) споразумно,
  - j) истеком уговорног рока о пријему на службу, ако се уговор не продужи,
  - к) ако је у вријеме пријема на службу постојала сметња за пријем, коју је припадник резервног састава прикривао,
  - л) смрћу.
- (2) Прописе за успостављање процедура за прекид службе припадника резервног састава доноси министар одбране.

ГЛАВА XIX – ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 179.

(Природа наредби)

- (1) Акти о унапређењу, премјештају и распоређивању официра и подофицира не образлажу се. Образложење се даје само у случају када је захтјев за редовно унапређење одбијен, као и у случају доношења аката по жалбама.
- (2) Жалба коју уложи професионално војно лице на акт о постављењу на дужност, премјештају или удаљењу са дужности не одлаже његово извршење.
- (3) Управни спор не може се водити против акта који се односи на премјештај, унапређивање, постављење и престанак службе професионалног војног лица.

Члан 180.

(Правни акти)

Акти који се односе на службу професионалних војних лица у Оружаним снагама, а који садрже тајне податке биће саопштени таквим лицима након потписивања потврде о пријему. Датум потписивања сматра се датумом достављања.

Члан 181.

(Надлежности)

- (1) У случају да законом или прописом донесеним на основу овог закона није одређена надлежност другог органа, за рјешавање у управним стварима у првом степену надлежан је официр на положају команданта самосталног батаљона, односно јединице истог или вишег нивоа.
- (2) У случају жалбе на првостепену одлуку из става (1) овог члана, о жалби рјешава старјешина јединице директно надређен старјешини који је донио првостепену одлуку.

Члан 182.

(Управни поступци)

- (1) За доношење рјешења у управном поступку надлежан је командант јединице у којој се лице о чијем се праву односно обавези рјешава налази на служби.
- (2) Ако се рјешава о праву односно обавези команданта из става (1) овог члана, или ако тај командант по закону треба да буде изузет од рјешавања из других разлога, за доношење рјешења мјесно је надлежан командант који му је непосредно надређен.

Члан 183.

(Додатни прописи)

Министар одбране, посебним прописом, одредиће надлежност старјешина за доношење управних и других аката, а у складу са Законом о одбрани и овим законом.

ГЛАВА XX – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 184.
(Преузимање)

- (1) Лица на служби у ентитетским војскама постају лица на служби у Оружаним снагама дана 01. јануара 2006. године у чину и положају на којем су се затекли 31. децембра 2005. године.
- (2) Министар одбране дужан је да у року од годину дана ступања на снагу овог закона закључи уговоре са лицима из става (1) овог члана, у складу и по процедури прописаној у Глави XI овог закона.

Члан 185.
(Статусна права)

- (1) Сва права и обавезе стечена на основу прописа који су важили до дана ступања на снагу овог закона остају на снази до рјешавања стања у служби по овом закону.
- (2) Официри који не испуњавају услове школске спреме по овом закону дужни су у року од четири године од дана ступања на снагу овог закона да стекну одговарајућу стручну спрему у складу са овим законом.
- (3) Подофицири који не испуњавају услове школске спреме по овом закону дужни су у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона да стекну одговарајућу стручну спрему у складу са овим законом.
- (4) Лица из ст. (2) и (3) обавезна су сваке године да доставе доказ из којег се види да се школују по систему година за годину.

Члан 186.
(Усклађивање чинова)

- (1) Сва професионална војна лица и лица у резервном саставу преузеће 01. јануара 2006. године чинове НАТО-а на начин утврђен у члану 155. овог закона.
- (2) У случају да пријашњи чин нема еквивалентан чин у чиновима НАТО-а, примјењује се сљедеће:
  - a) лица која су одслужила двије трећине или више на дужности у свом садашњем чину, закључно са 31. децембром 2005. године, испуњавају услове за унапређење у сљедећи виши чин,
  - b) лица која су одслужила мање од двије трећине на дужности у свом садашњем чину, закључно са 31. децембром 2005. године, постављају се на први нижи чин, али ће им се служба у тренутном чину узимати у обзир приликом унапређења у сљедећи виши чин.
- (3) Ниједно лице неће примати мању плату због постављења у складу са ставом (2) тачка b) овог члана.

Члан 187.
(Доношење прописа)

Надлежни органи у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона дужни су да донесу прописе из своје надлежности у складу са овим законом.

Члан 188.
(Примјена прописа)

Прописи који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом, примјењују се до доношења нових.

Члан 189.

(Забрана пријема на службу)

Од дана ступања на снагу овог закона па до дана преузимања лица на служби у ентитетским војскама, који је прописан у члану 184. овог закона, Министарство одбране Босне и Херцеговине, Министарство одбране Републике Српске и Федерално министарство одбране неће вршити пријем нових лица на службу, изузев кадета и стипендиста затечених на школовању.

Члан 190.

(Ступање на снагу)

(1) Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се од 01. јануара 2006. године, осим ако овим законом није другачије прописано.

ПСБиХ број 227/05
05. октобар 2005. године
Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
др Никола Шпирић

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Мустафа Памук